

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

239
J. C. L.
57
Mar. Gen. 2

14 C 37

Indian Institute, Oxford.

THE MALAN LIBRARY

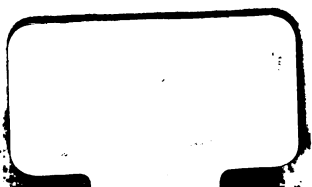
PRESENTED

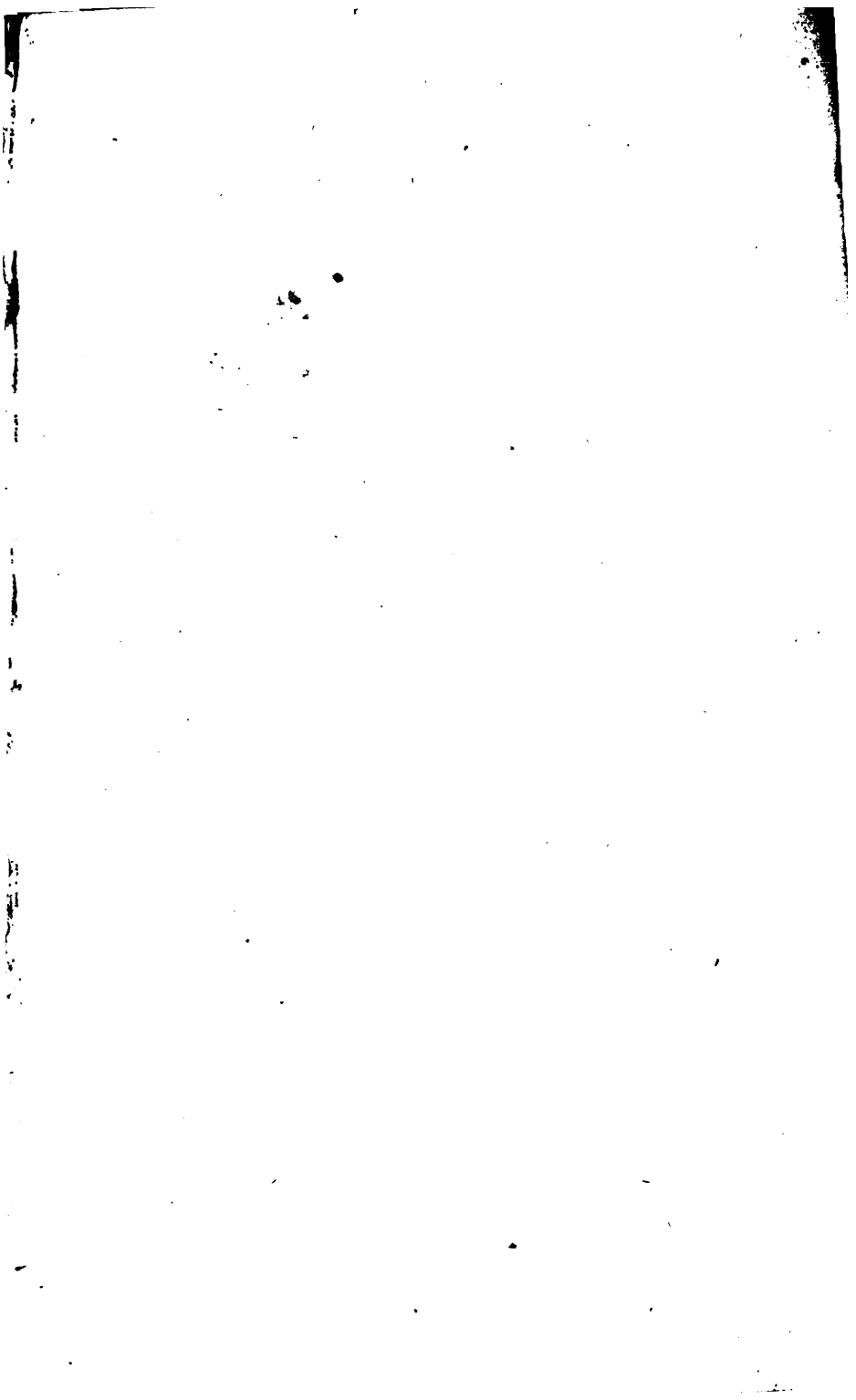
BY THE REV. S. C. MALAN, D.D.,

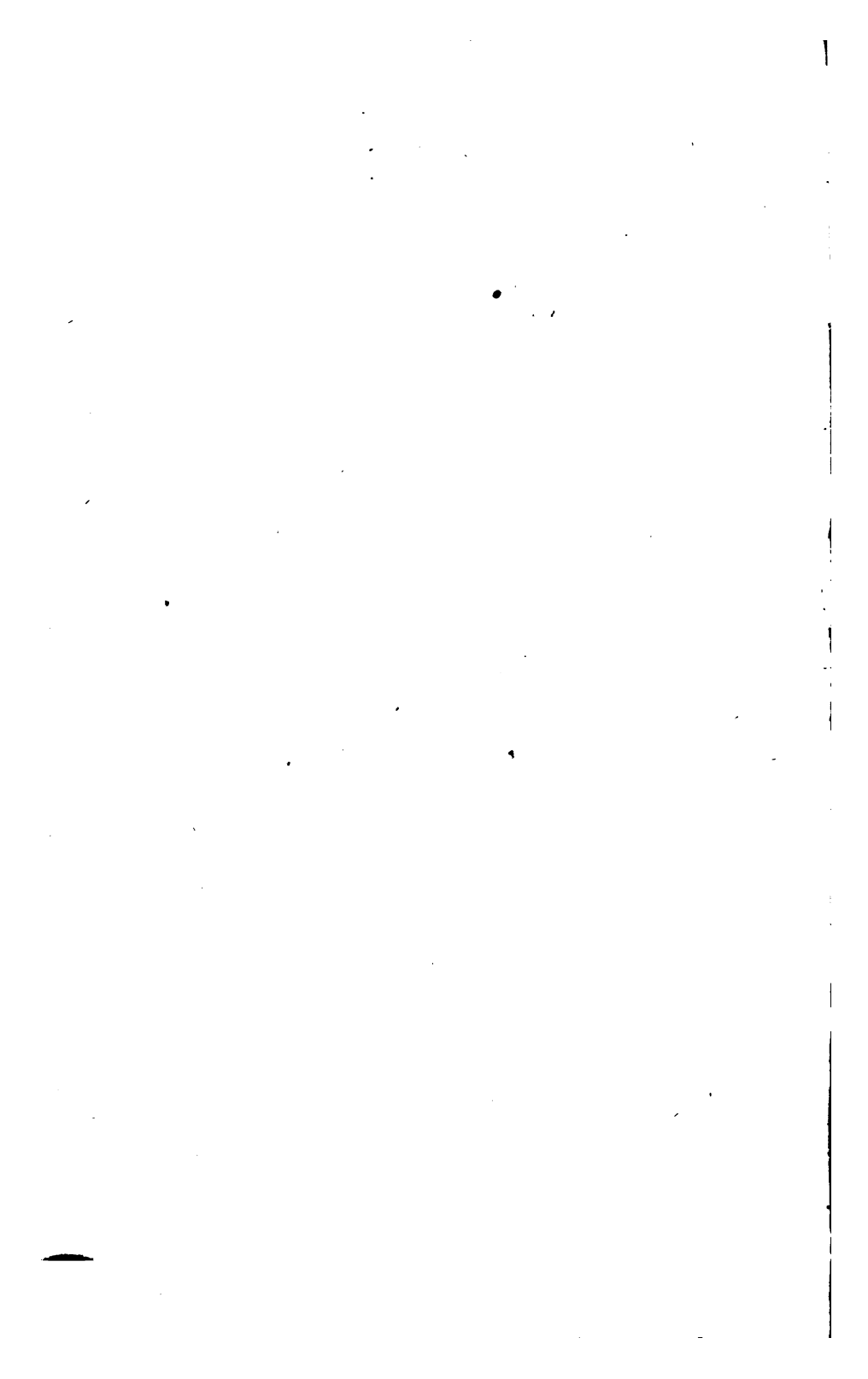
VICAR OF BROADWINDSOR,

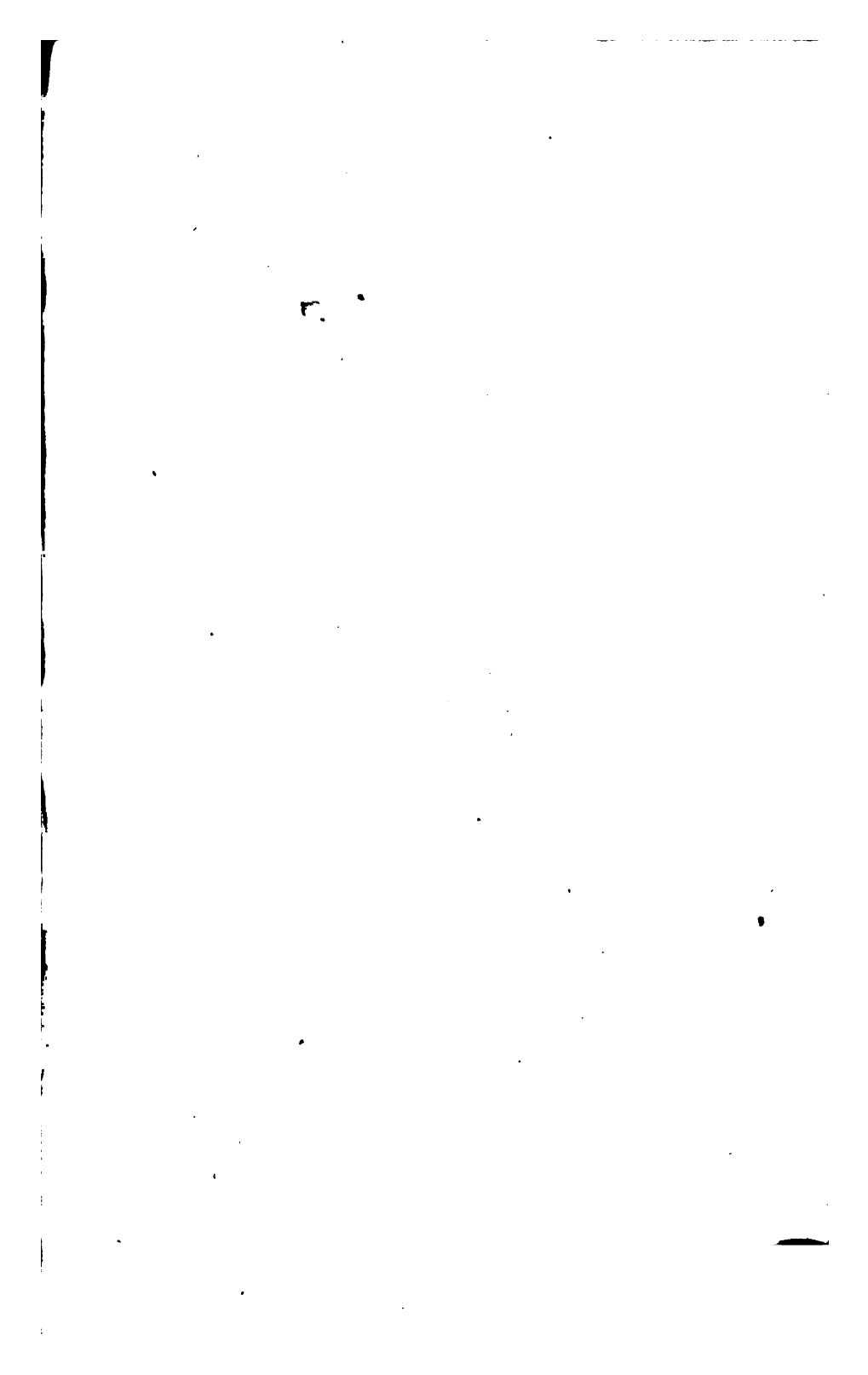
~~89 B 26~~

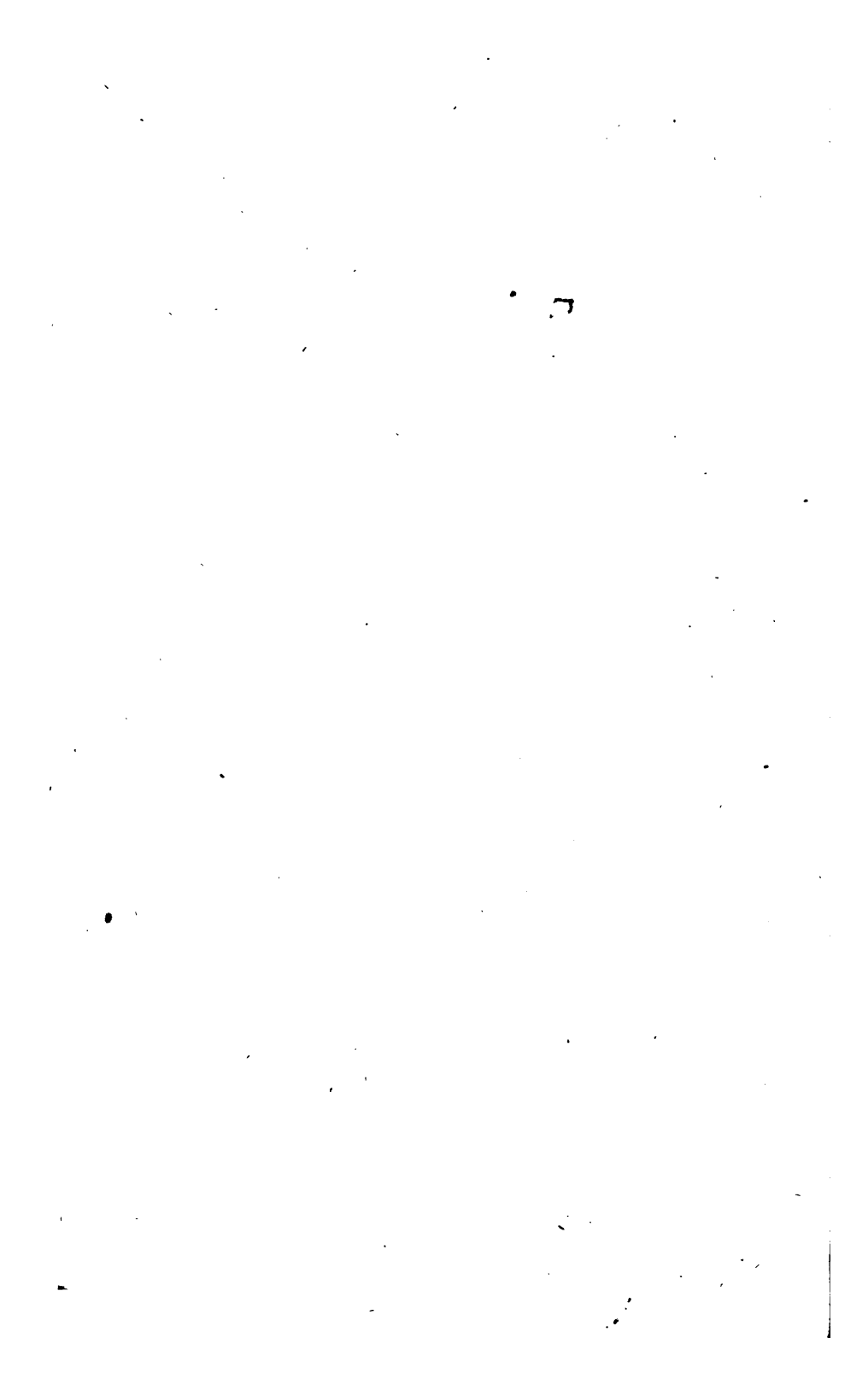
January, 1885.

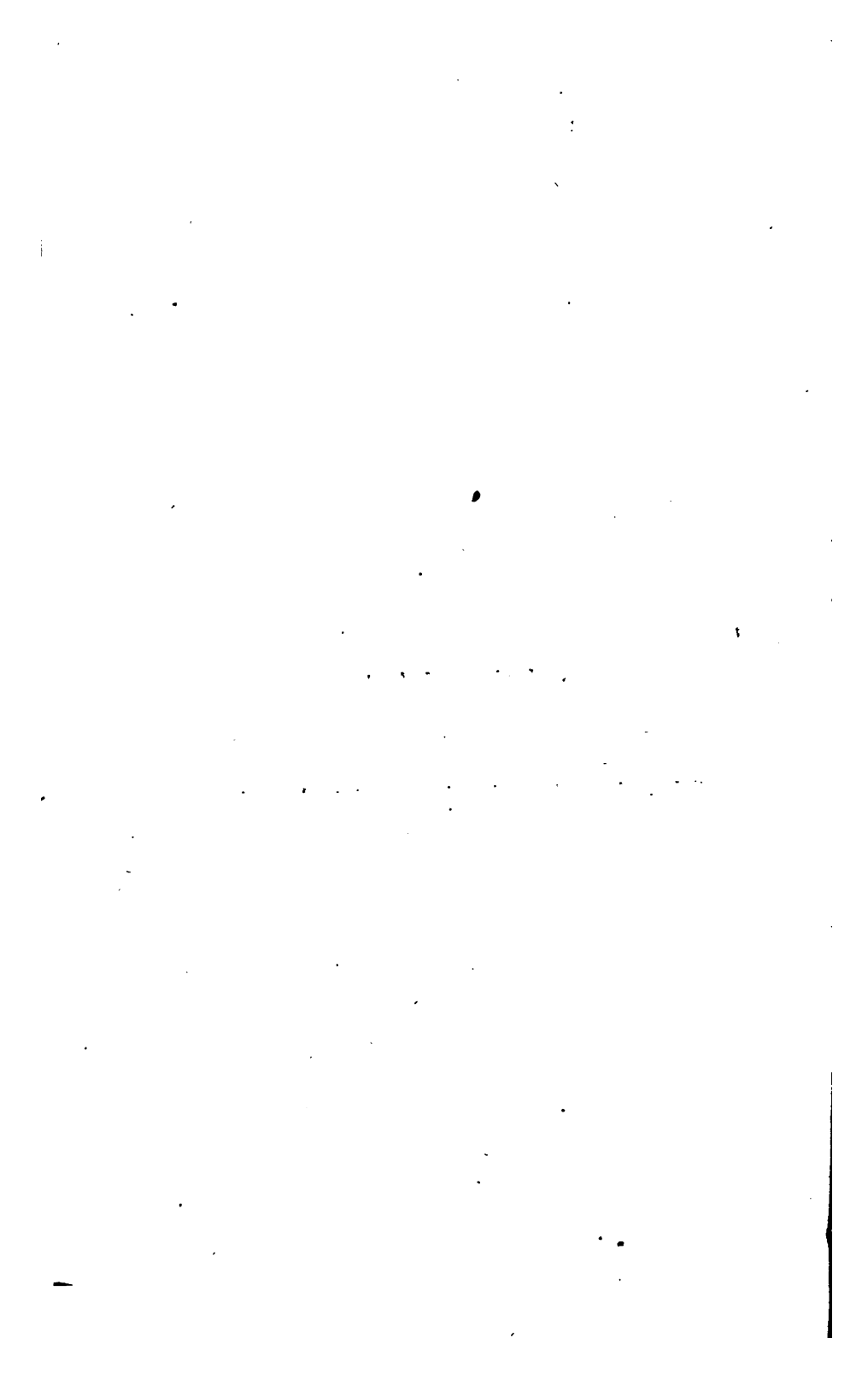

A
GRAMMAR
OF THE
MAHRATTA LANGUAGE.

A
GRAMMAR
OF THE
MAHRATTA LANGUAGE.

TO WHICH ARE ADDED
DIALOGUES ON FAMILIAR SUBJECTS.

THE THIRD EDITION.

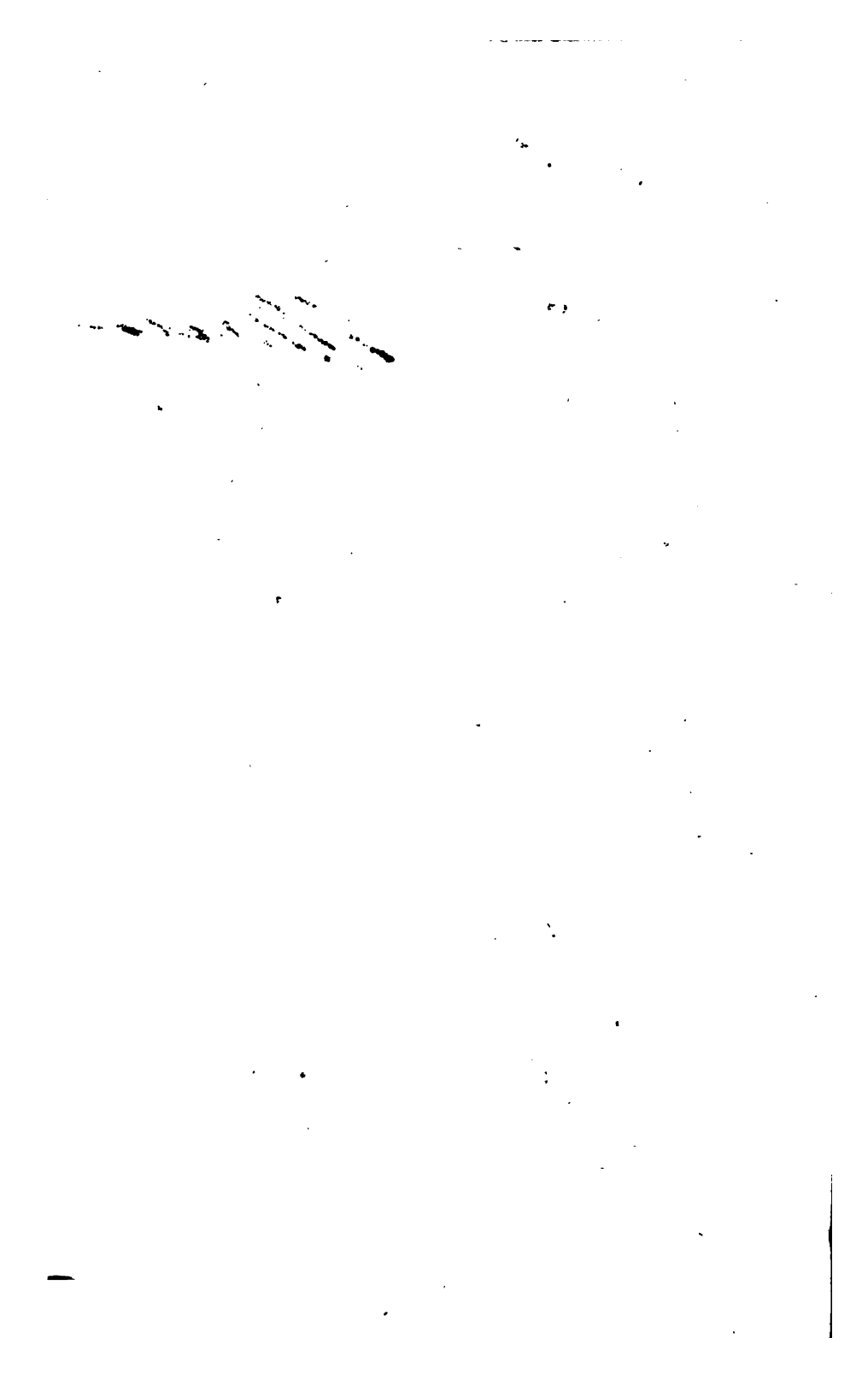
By W. CAREY, D. D.

*Professor of the Sungskrit, and Bengalee Languages, in the
College of Fort William.*

SERAMPORE:

PRINTED AT THE MISSION-PRESS;

1825.

PREFACE

THE successes which have lately crowned our military operations, have added several rich and important provinces to the British Empire in India. The Mahratta language is universally spoken in some of these provinces, and throughout the whole of those states from which it is denominated.

A line drawn across the peninsula in the latitude of Visiapore, will nearly express the southern boundary of this language, and another at a small distance from Oojjuyinz, is about twenty-four degrees north latitude, will nearly mark its northern limits. From east to west its extent is various, but it may, in general, be reckoned to be spoken from the mountains which separate Bengal, Bahar, and Orissa from the countries immediately west of them, to the western side of the peninsula, and the province of Guzerat.

The study of this language having been lately introduced into the College of Fort William (an institution which will always reflect the highest honour on its Noble Founder, and Patron) elementary books became absolutely necessary; and the office of teaching it having been confided to the author of the following work, he thought it a part of his duty to do the

most in his power towards facilitating the acquisition thereof by attempting this grammar.

Every one must be sensible of the difficulty of reducing to rules a language which has hitherto been almost wholly neglected. On this account it is hoped the public will put the best construction on any imperfections which may attend a first attempt. A grammar of this language was, indeed, written, many years ago, in the Portuguese tongue, but the writer of this, not having been able to procure a copy of it, could not derive any assistance from the labours of its author, and has been therefore obliged to strike out a plan of his own.

Very considerable assistance has been received from the observations of Vidyā-nātha, the chief Mahratta pundit in the College of Fort William, whose zeal and ability are highly honourable to himself, and promise to be of great advantage to those students who may engage in the study of this language.

The character used in the Mahratta states, in all writings which relate to business, is the Moorh, but among men of learning the Devā Nāgari is the best known, it being the character in which their books are written. This was the reason why that character was used in the first edition; but it having since appeared that a knowledge of the current character is neces-

sary to the transacting of business, it has been made use of in the present edition.

Some familiar dialogues, upon common subjects, are added, by way of Appendix, which may serve for exercises to the student, and will be a sufficient introduction to the study of writings of a higher class.

This grammar is now submitted to the candour of the public. If it be found to yield assistance in acquiring a language, which introduces to our acquaintance so many millions of our fellow creatures, to whose customs, commerce, wants, and interests we have hitherto been, necessarily, strangers, it will be esteemed a sufficient compensation for the time spent in writing and preparing it for the press.

W. CAREY.

Scrampore, 1st June, 1808.

A GRAMMAR, &c.

BOOKS in the Mahratta language are generally written in the Deva-naguri* character, but the character commonly used in business is the Moorha. The arrangement of the letters of that alphabet and the Deva-naguri, their names, and powers are the same, except in a few instances which will be mentioned in the sequel. Both these alphabets are given below, though the Moorha only will be used in this work.

SECTION I.

Of the Letters (व्यञ्जन).

The Deva-naguri Alphabet.

CONSONANTS.

1. Class.	क	ख	ग	घ	ङ	
	ka	kha	ga	gha	gna	
2. Class.	च	छ	ज	झ	ञ	
	cha	chha	ja	jha	jna	
3. Class.	ट	ठ	ड	ढ	ण	
	ta	t'ha	da	d'ha	na	
4. Class.	त	थ	द	ध	न	
	ta	tha	da	dha	na	
5. Class.	प	फ	ब	भ	म	
	pa	pha	ba	bha	ma	
Miscellaneous.	}	य	र	ल	व	—
		श	ष	स	ह	ळ

* In expressing Indian sounds by English letters, a (except at the end of a word where it has the sound of the last letter in America) must be invariably sounded as in father, e as a in name, i as in his, i as in time, o as in robe, u as in but, ee as in reed, oo as in good, and ow as in foul.

VOWELS.

अ a	आ a	इ i	ई ee
उ oo	ऊ oo	ऋ roo	ॠ roo
ऋ lroo	ॠ lroo	ए e	ऐ i
ओ o	औ ou	अं ung	अः uh

The Moorha Alphabet.

CONSONANTS.

1. Class.	क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ gna	
2. Class.	च cha	छ chha	ज ja	झ jha	ञ gna	
3. Class.	ट ta	ठ tha	ड da	ढ dha	ण na	
4. Class.	ट ta	थ tha	ड da	ध dha	न na	
5. Class.	प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma	
Miscellaneous	}	य ya	र ra	ल la	व va	—
		श sha	ष sha	स sa	ह ha	ळ rla

VOWELS.

अ a	आ a	इ i	ई ee
उ oo	ऊ oo	ऋ roo	ॠ roo
ऋ lroo	ॠ lroo	ए e	ऐ i
ओ o	औ ou	अं ung	अः uh

In the current Moorha alphabet the long vowels are wanting. For the purpose of making the system complete, they are denoted above by the short vowel with a dot under it.

The pronunciation of nearly all the characters will be evident on comparing them with the Roman letters placed by

them to represent their sounds, but some of the sounds, particularly those of the ञ, ञ, and ञ, cannot be acquired without a teacher.

1. The letters are fifty in number, of which thirty-four are consonants (संज्ञान), and sixteen vowels (स्वन).

2. The first twenty-five consonants are called वर्गीय; *classed*, being formed into five regular classes (वर्ग); and the last nine are called अवर्गीय, *miscellaneous*.

3. The first and third letters in each class of the consonants are unaspirated (अल्पप्राण), the second and fourth are aspirated (मध्यप्राण), and the last letter is the nasal (सानुनासीम) expressed by the organ by which that class is pronounced. The character ° (called अनुस्वन, is the proper representative of every nasal letter. At the end of a word it has exactly the sound of the English ng in sing; when followed by a consonant it has the sound of the nasal belonging to the class to which that consonant belongs. Sometimes it only gives the vowel over which it is placed a strong nasal sound.

4. The vowels are divided into *similar ones* (समान), as, अ and आ, इ and ए, ई and औ, ऊ and ऊ; and *dissimilar ones* (असमान), as, अ and ई, ई and ऊ; *i. e.* every short vowel is similar to itself and its corresponding long vowel; and every long vowel is similar to itself and its corresponding short vowel, but dissimilar to all others.

5. य, न, ष, प, and छ, are the semi-vowels.

6. Every consonant is supposed to have the vowel ए॒ inherent in it, on which account it is necessary to compound the letters when two consonants come together without an intervening vowel. *Exam.* तन must be pronounced tura, and न॒ tra.

7. ए॒ being inherent in every consonant, it is obvious, that any other vowel following a consonant would not make a syllable with it; for instance, कृ॒ष्टि must not be pronounced kī but kṛi.

8. To prevent this inconveniency, every vowel has an appropriate representative mark, which is joined to the consonant, and, occupying the place of the inherent ए॒, forms a new letter, which includes the sound of the superadded vowel. An example of these forms connected with क॒ follows, viz. क॒, ka, की॒, ki, क्री॒, kee, ऊ॒, koo, ऊ॒, koo, कृ॒, kri, कृ॒, kree, के॒, ke, कै॒, ki, क॒, ko, कौ॒, kou, क॒, kang, कु॒, kuli. These vowel sigas may be put after any other consonant, or compound letter.

9. Many of the vowels may be, and usually are so intimately connected with the consonants, as to form but one character, on which account all the consonants connected with their vowels are given below :

क	का	की	क्री	ऊ	कू	कृ	क्रे	कै	को	कौ
ka	ka	ki	kee	koo	koo	kri	ke	ki	ko	kon

ख	ख	की	की	खी	खू	खृ	खे	खै	खे	खौ
kha	kha	khi	khee	kheo	khoo	khri	khe	khi	kho	khoo
ग	गा	गी	गी	गु	गू	गृ	गे	गै	गो	गौ
ga	ga	gi	gee	goo	gou	gri	ge	gi	go	gou
घ	घा	घी	घी	घु	घू	घृ	घे	घै	घो	घौ
gha	gha	ghi	ghee	ghoo	ghoo	ghri	ghe	ghi	gho	ghou
च	चा	ची	ची	चु	चू	चृ	चे	चै	चो	चौ
cha	cha	chi	chee	choo	choo	chri	che	chi	cho	chou
छ	छा	छी	छी	छु	छू	छृ	छे	छै	छो	छौ
chha	chha	chhi	chhee	chhoo	chhoo	chhri	chhe	chhi	chho	chhou
ज	जा	जी	जी	जु	जू	जू	जे	जै	जो	जौ
ja	ja	ji	jee	joo	joo	jri	je	ji	jo	jou
झ	झा	झी	झी	झु	झू	झृ	झे	झै	झो	झौ
jha	jha	jhi	jhee	jhoo	jhoo	jhri	jhe	jhi	jho	jhou
ट	टा	टी	टी	टु	टू	टृ	टे	टै	टो	टौ
ta	ta	ti	tee	too	too	tri	te	ti	to	tau
ठ	ठा	ठी	ठी	ठु	ठू	ठृ	ठे	ठै	ठो	ठौ
tha	tha	thi	thee	thoo	thoo	thri	the	thi	tho	thou
ड	डा	डी	डी	डु	डू	डृ	डे	डै	डो	डौ
da	da	di	dee	doo	doo	dri	de	di	do	dou
ढ	ढा	ढी	ढी	ढु	ढू	ढृ	ढे	ढै	ढो	ढौ
dha	dha	dhi	dhee	dhoo	dhoo	dhri	dhe	dhi	dho	dhou
ण	णा	णी	णी	णु	णू	णृ	णे	णै	णो	णौ
na	na	ni	nee	noo	noo	nri	ne	ni	no	nou
र	रा	री	री	रु	रू	रृ	रे	रै	रो	रौ
ra	ra	ri	ree	roo	roo	tri	re	ri	ro	rou

थ	था	थी	थी	थु	थू	थृ	थे	थै	थो	थौ
tha	tha	thi	thee	thoo	thri	the	thi	tho	thou	
द	दा	दी	दी	दु	दू	दृ	दे	दै	दो	दौ
da	da	di	dee	deo	dri	de	di	do	dou	
झ	झा	झी	झी	झु	झू	झृ	झे	झै	झो	झौ
dha	dha	dhi	dhee	dhoo	dhri	dhe	dhi	dho	dhou	
न	ना	नी	नी	नु	नू	नृ	ने	नै	नो	नौ
na	na	ni	nee	noo	noe	nri	ne	ni	no	nou
प	पा	पी	पी	पु	पू	पृ	पे	पै	पो	पौ
pa	pa	pi	pee	poo	pri	pe	pi	po	pou	
फ	फा	फी	फी	फु	फू	फृ	फे	फै	फो	फौ
pha	pha	phi	phoe	phoo	phri	phe	phi	pho	phou	
ब	बा	बी	बी	बु	बू	बृ	बे	बै	बो	बौ
ba	ba	bi	bee	boo	bee	bri	be	bi	bo	bou
भ	भा	भी	भी	भु	भू	भृ	भे	भै	भो	भौ
bha	bha	bhi	bhee	bhoo	bhri	bhe	bhi	bho	bhou	
म	मा	मी	मी	मु	मू	मृ	मे	मै	मो	मौ
ma	ma	mi	mee	moo	mri	me	mi	mo	mou	
य	या	यी	यी	यु	यू	यृ	ये	यै	यो	यौ
ya	ya	yi	yee	yoo	yri	ye	yi	yo	you	
र	रा	री	री	रु	रू	रृ	रे	रै	रो	रौ
ra	ra	ri	ree	roo	rri	re	ri	ro	rou	
ल	ला	ली	ली	लु	लू	लृ	ले	लै	लो	लौ
la	la	li	lee	loo	lri	le	li	lo	lou	
व	वा	वी	वी	वु	वू	वृ	वे	वै	वो	वौ
va	va	vi	vee	woo	vri	ve	vi	vo	vou	

OF THE LETTERS.

१

श	शा	शो	शी	शै	शू	शृ	शें	शौ	शौ	शौ
sha	sha	shi	shee	shoo	shoo	shri	she	shi	sho	shou
ष	षा	षी	षी	षु	षू	षृ	षे	षै	षो	षौ
sha	sha	shi	shee	shoo	shoo	shri	she	shi	sho	shou
स	सा	सो	सी	सु	सू	सृ	से	सै	सो	सौ
sa	sa	si	see	sou	sou	sri	se	si	so	sou
घ	घा	घी	घी	घु	घू	घृ	घे	घै	घो	घौ
ha	ha	hi	hee	hoo	hoo	hri	he	hi	ho	hou
ळ	ळा	ळी	ळी	ळु	ळू	ळृ	ळे	ळै	ळो	ळौ
rla	rla	rli	rlie	rlou	rlou	rli	rla	rli	rla	rlou

N. B. The vowels ङ, ञ, ण, and ञ are omitted in the above, the three first being seldom if ever used, and the two last being added to every consonant or compound letter without its suffering any change in its form. The representative symbol of the long ङ may be distinguished by having a dot under it, as may also that of the long ञ where the consonant and its included vowel are intimately combined. In other cases it is represented by this mark ॠ .

10. Any two consonants may be compounded by placing them one over the other, and in some cases in contact side by side. When this is done, the upper or left hand letter must be pronounced first. In common writing the latter mode is the most generally used.

11. To form many of these combinations one of the letters loses its original form and assumes one entirely differ-

ent. An example of these forms connected with प्र follows, viz. प्र, kyū, क्, kw, प्र, kwu, and प्र, rku.

12. This mark denotes that the inherent ए is suppressed.

Exam. तत्, not tutu.

SECTION II.

Of the permutation of Letters, (संधी).

When two letters come together under certain circumstances, they coalesce into one. This is accomplished by one or both of them undergoing some change. In the colloquial languages of India this most frequently occurs when two distinct words, being united, appear as one, but it is also sometimes necessary in affixing the terminations of inflected words,

Of the permutation of Vowels.

1. Two similar vowels coalesce and form one long vowel.

Exam. देव and अरुन form देवरुन, a god and an infernal spirit.

2. ए, ऐ, and ओ (including their corresponding long vowels), if preceded by ए, or ओ, coalesce therewith, and suffer the change called goon, viz. ए is changed for ऐ, ऐ for ओ, ओ for ए, and ओ for ओ. *Exam.* मन and एष्य

form *पुनर्मिथ्यन*, the excellent Lord. *वेद्य* and *विष्णो* form *वेद्येष्णो*, an expression in the Veda.

Exception. ऋरा, affected with, following *र्य* or *र्य*, when it forms a compound word of the third class, requires *vriddhi*.

Exam. शोमर्ष, sorrowful. There are a few other exceptions, but being seldom used they are omitted here.

3. *ए*, *ऐ*, *औ*, or *यै* preceded by *र्य* or *र्य*, coalesce therewith, and suffer the change called *vriddhi*, viz. *र्य* is changed to *र्य*, *र्य** to *र्ये*, *र्ये* to *र्ये*, *र्ये* to *र्ये*, *र्ये* to *र्ये*, *र्ये* to *र्ये*, *र्ये* to *र्ये*, and *र्ये* to *र्ये*. *ऐ* and *औ* coalesce with the *र्य* or *र्य* without suffering any alteration. *Exam.* *रम्य* and *रम्य* form *रम्यै*, one by one. *मद्य*, great, and *यैषध*, a medicine, form *मद्यैषध*, a sovereign remedy.

4. When any vowel, *र्य* and *र्य* excepted, is followed by a dissimilar vowel, it undergoes the following change, viz. *र्य* and *र्ये* are changed to *र्य*; *र्ये* and *र्ये* to *र्य*; *र्ये* and *र्ये* to *र्य*; *र्ये* and *र्ये* to *र्य*; *र्ये* to *र्य*; *र्ये* to *र्य*; *र्ये* to *र्य*, and *र्ये* to *र्य*. *Exam.* *र्यरी* and *र्यर्यम्य*, form *र्यर्यर्यम्य*, very necessary. *र्यरी* and *र्यर्यम्य* form *र्यर्यर्यम्य*, very excellent.

Of the permutation of Consonants.

5. Any letter of the fourth class (*र्य-पर्ग*), followed by one of the second, (*र्य-पर्ग*), or the third (*र्य-पर्ग*), is changed into that letter. *Exam.* *र्यर्य* and *र्यर्य* form *र्यर्यर्य*, good conduct.

* In this and the preceding rule the long vowels are changed into the same letters as their corresponding short ones.

6. If the first, second, or fourth letter in any class (परी) be followed by the third or fourth letter in its own or any other class, or by a vowel, a semi-vowel, or a nasal, it is changed to the third letter of its own class. *Exam.* सर्त् and गुण form सद्गुण, *a good quality.* रात् and उपत् form राद्युपत्, *upon that.*

7. Any letter of the fourth class followed by वृ is changed to वृ. *Exam.* सर्त् and क्षेत्त् form सद्येत्त्, *good people*

8. An aspirated letter followed by an aspirated letter becomes soft.

9. The first letter of any class followed by a nasal, is changed into the nasal of its own class. *Exam.* रात् and मध्ये form रान्मध्ये, *in the midst of it.*

10. If श्, followed by a vowel, a semi-vowel, or a nasal, follow the first letter of any class, it is changed to छ; and च् in the same circumstances is changed to the fourth letter of that class. *Exam.* रात् and शत्रेत्त् form राच्छत्रेत्त्, *that body.* रात् and छेत्त् form राच्छेत्त्, *that advantage.*

11. स followed by श्, or any letter of the second class, is changed to श्. If followed by any letter of the third class it is changed to च्. *Exam.* मनस् and शान्ती form मनःशान्ती, *peace of mind.* मनस् and वीन्ता form मन्मन्त्रीन्ता, *anxiety of mind.*

* : is occasionally the representative of स and न्.

12. If ; follow **स्य**, and be followed by **स्य**, a semi-vowel, a nasal, or the third or fourth letter of any class, it is changed to **ः**. This **ः** is frequently changed to **ये** by goon.* *Exam.* **राराः** and **राधीम** form **रारोधीम**, *more than*.

13. If ; follow any vowel except **स्य** or **य**, and be followed by a vowel, a semi-vowel, a nasal, or the third or fourth letter of any class, it is changed to **न**. *Exam.* **दुधोः** and **ठिलो** form **दुधोरुक्तो**.

14. A nasal followed by a letter belonging to any series except its own, is changed to the nasal of that series. *Exam.* **शं** and **मन** form **शंमन**, a proper name.

15. A final **उ**, **ए**, and **न** preceded by a short vowel, is doubled if it coalesce with the initial vowel of another word. **उ** following a vowel is doubled if followed by a vowel. *Exam.* **सन्** and **यम** form **सन्नात्मा**, a good spirit. **पृक्ष** and **छया** form **पृक्षच्छया**, the shadow of a tree.

SECTION III.

Of Nouns, (शब्द).

Nouns are distributed into six classes, viz. **नामजन्म**, proper names; **रूपजन्म**, names of things; **व्ययजन्म**, generic names; **गुणजन्म**, names of qualities, viz. adjectives;

* See page 8, Rule 2.

सापदन्वम, *names of ideas, viz. abstract substantives, and व्यनुमनणशब्द, imitative sounds.*

They are further divided into प्राणीदन्वम, *names of animals, and अप्राणीदन्वम, names of inanimate things.*

Of Gender, (श्रींग):

1. Names of males, and of inanimate things, ending in अ, are masculine, (पूश्रींग).

2. Names of females, and of inanimate things ending in ई are feminine, (स्त्रीश्रींग).

3. Nouns of inanimate things ending in अ, or a consonant, are neuter, (मस्त्रीश्रींग). These rules admit of many exceptions.

4. Words ending in other vowels are not at present reducible to any rules.

Of Cases.

1. There are seven cases, viz. the nominative, accusative, instrumental, dative, ablative, possessive, and locative. These cases are respectively called मर्त्त, मर्म, मनण, संप्रदान, अपादान, संबन्धि, and अधीमनण. An inflected word is called पद.

2. A word is prepared for inflection by inserting some letter after it, or expunging a letter from it.

3. The nominative is the simple word. The nominative singular has no inflection; rules for the terminations of the plural follow in their proper places.

4. The accusative of words signifying animals is formed from the nominative by affixing **स० झ**. Words signifying inanimate substances take no inflection in this case, unless they are personified. If personified they are inflected like masculine or feminine nouns.

5. The instrumental is formed by affixing **क्** or **क्वे**. It is expressed by *by, through*, and some times *for*.

6. The dative is uniformly the same with the accusative.

7. The ablative of nouns which mean inanimate things is frequently made by **ऊन्**, **ठिन्** or **ठीम्**. Some other word, as **एन**, *upon*, **पास्**, *near*, or a word meaning some particular part of the body, is generally put between nouns meaning animals and the above affixes. *Exam.* **घोडापरून**, *from upon the horse*.

8. The genitive is properly an adjective, and varies in its gender to agree with the substantive to which it belongs. It is formed by affixing **दा** for the masculine, **दी** for the feminine, **द** for the neuter, and **द्वे** for all genders. It is properly expressed by *s*,

9. The locative is formed by affixing **र** or **ई**. It is expressed by *in, to, on, at, &c.*

10. The plural is formed by making the vowel which precedes the affix nasal. In many instances the plural is formed by affixing the word **अपघा** or **सर्प**, *all*, regularly declined, after the word is prepared for receiving the terminations.

A scheme of the Terminations.

	Sing.	Plur.
Nom.	—	ः, य, ए.
Ac. & D.	स, झ.	स, झ.
Instru.	न, ने.	न, ने.
Ablative.	ऊन्, ङीन्, ङीन्.	ऊन्, ङीन्, ङीन्.
Gen.	वा, वी, व, वे.	वा, वी, व, वे.
Loc.	र, ई.	र, ई.

Of Substantives ending in अ, or a Consonant.

11. Words ending in **अ**, or a consonant, are prepared to receive their inflections by inserting **अ** after them. *Exam.* **छेप** is changed to **छेपअ** in all cases except the nominative. There are a few instances in which the insertion of the **अ** is optional.

12. When **ङीन्** is affixed to form the ablative, or **ई** to form the locative, no letter must be inserted.

13. Masculines which end in a consonant or **अ** make the nominative plural in ' ,

દેવ, a gods

Sing.	Plur.
N. દેવ, a god.	દેવં, gods.
A. દેવસ્, દેવમ્, gods.	દેવાંસ, દેવામ્, gods.
I. દેવન, દેવને, by a god.	દેવંન, દેવંને, by gods.
D. દેવસ્, દેવમ્, to a god.	દેવંસ, દેવંમ્, to gods.
Ab. દેવપાણ્ણન્, from a god.	દેવપાણ્ણન્, from gods.
G. દેવન્વા, a god's.	દેવંન્વા, gods'.
L. દેવરા, in a god.	દેવરા, in gods.

The genitive masculine is દેવન્વા, fem. દેવન્વી, neut. દેવન્વ, and દેવન્વે, com. The plural is formed in the same manner.

13. Feminines and neuters with a final consonant or વ્ય, make the nominative plural in વ્ય.

જાનંઠ, a husband's sister.

Sing.	Plur.
N. જાનંઠ.	જાનંઠા.
A. & D. જાનંઠાસ મ્.	જાનંઠાસ્, મ્.
I. જાનંઠાન. ને.	જાનંઠાંન. ને.
Ab. જાનંઠાપાણ્ણન્.	જાનંઠાંપાણ્ણન્.
G. જાનંઠાન્વા, વી, વ, વે.	જાનંઠાન્વા, વી, વ, વે.
L. જાનંઠારા.	જાનંઠારા.

14. Many neuters, and perhaps some other nouns ending in વ્ય or a consonant, are prepared for inflection by inserting ણ before the terminations in the oblique cases singular.

		<i>वाप, a boat.</i>	
		Sing.	Plur.
N.	नाप.		वाप.
A.&D.	नाप.		वाप.
I.	नापेन्, ने.		वापेन्, ने, यो.
Ab.	नापेठेन्, ठेन्.		वापेठेन्, ठेन्.
G.	नापेन्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्या.		वापेन्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्या.
L.	नापेरा.		वापेरा.

Of words ending in य.

15 य must be inserted before a final य to prepare the word for inflection.

16. Masculines in य make the plural nominative in ए.

ससना, a husband's or wife's father.

		Sing.	Plur.
N.	ससना.		ससने.
A.&D.	ससत्यास, झ.		ससत्यांस, झ.
I.	ससत्यान, ने.		ससत्यान, ने, यो.
Ab.	ससत्यापाठेन्.		ससत्यापाठेन्.
G.	ससत्यान्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्या.		ससत्यान्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्या.
L.	ससत्यारा.		ससत्यारा.

17. If य precede the final य, the insertion of य is superseded thereby.

18. The nominative plural of feminines and some neuters in य is made by ए.

बह्या, a father's sister.

Sing.	Plur.
N. बह्या.	बह्यां.
A. & D. बह्यासं, बह्यांभ.	बह्यांसं, बह्यांभ.
I. बह्यान, बह्याने.	बह्यांन, बह्यांने, यौं.
Ab. बह्यापासून.	बह्यांपासून.
G. बह्यान्वा, न्नी, न्न, न्ने, च्या.	बह्यांन्वा, न्नी, न्न, न्ने, च्या.
L. बह्यांरः.	बह्यांरः.

झडगा, a leopard.

Sing.	Plur.
N. झडगा.	झडगे.
A. & D. झडग्यासं, झ.	झडग्यांसं, झ.
I. झडग्यान, ने.	झडग्यांन, ने, यौं.
Ab. झडग्यानपळून.	झडग्यांनपळून.
G. झडग्यान्वा, न्नी, न्न, न्ने, च्या.	झडग्यांन्वा, न्नी, न्न, न्ने, च्या.
L. झडग्यांरः.	झडग्यांरः.

19. There being no increment affixed to the accusative and dative of nouns signifying inanimate things, the insertion of स does not make place in those two cases.

बंघा, a mango.

Sing.	Plur.
N. बंघा.	बंघे.
A. & D. बंघा	बंघे.
I. बंघ्यान, बंघ्याने.	बंघ्यांन, बंघ्यांने, यौं.

Ab. वंघारातून, घून.	वंघारांतून, हून.
G. वंघारान्वा, न्वा, न्वा, न्वा.	वंघारान्वा, न्वा, न्वा, न्वा.
L. वंघारांत.	वंघारांत.

Of words with a final छी or छी.

20. Masculines terminating in छी or छी, change it to या before the terminations of the cases.

अपछी, a daughter's husband.

Sing.	Plur.
N. अपछी.	अपछी.
A. & D. अपचास, झ.	अपचांस, झ.
I. अपचान, ने.	अपचान, ने, छीं.
Ab. अपचापासून.	अपचापासून.
G. अपचान्वा, न्वा, न्वा, न्वा.	अपचान्वा, न्वा, न्वा, न्वा.
L. अपचांत.	अपचांत.

21. Feminines and neuters in छी or छी, receive the terminations in the singular without any further preparation. In the plural the final is changed to या.

साळी, a wife's sister.

Sing.	Plur.
N. साळी.	साळ्या.
A. & D. साळीस, झ.	साळ्यांस, झ.
I. साळीन, ने.	साळ्यान, ने, छीं.
Ab. साळीपासून.	साळ्यापासून.

P. साब्दीना, बी, व, वे, च्या.	साब्दीना, बी, व, वे, च्या.
L. साब्दीरा.	साब्दीरा.

प्रेक्षणी, a pen.

Sing.	Plur.
N. प्रेक्षणी.	प्रेक्षण्यां.
A. & D. प्रेक्षणी.	प्रेक्षण्यां.
I. प्रेक्षणीन, ने.	प्रेक्षणीन, ने, छीं.
Ab. प्रेक्षणीकान्, ऊन.	प्रेक्षण्यांकान्, ऊन.
P. प्रेक्षणीना, बी, व, वे, च्या.	प्रेक्षण्यांना, बी, व, वे, च्या.
L. प्रेक्षणीरा.	प्रेक्षण्यांरा.

Of nouns with a final ङि or ङि.

22. Masculines in ङि or ङि change their final to र् before the terminating syllable in all the oblique cases.

प्रेम्नरु, a male child.

Sing.	Plur.
N. प्रेम्नरु.	प्रेम्नरु.
A. & D. प्रेम्नरास्, झ.	प्रेम्नरांस, झ.
I. प्रेम्नरान, ने.	प्रेम्नरान, ने, छीं.
Ab. प्रेम्नरांपासून.	प्रेम्नरांपासून.
G. प्रेम्नरान्ना, बी, व, वे, च्या.	प्रेम्नरान्ना, बी, व, वे, च्या.
L. प्रेम्नरांरा.	प्रेम्नरांरा.

23. Feminines and neuters in ङि or ङि require no preparation in the singular. In the plural र् is substituted for the final letter.

झाँ, *a brother's wife, (so called by another brother's wife)*

Sing.	Plur.
N. झाँ.	झाँ.
A. & D. झाँस, झ.	झाँस, झ.
I. झाँन, झाँने.	झाँन, झाँने, छीं.
Ab. झाँपामून.	झाँपामून.
P. झाँवा, बी, ब, बे, च्या.	झाँवा, बी, ब, बे, च्या.
L. झाँरा.	झाँरा.

24. Common nouns in ङि or ङी are declined as masculines.

जंसरु, *a calf.*

Sing.	Plur.
N. जंसरु.	जंसन.
A. & D. जंसनास, झ.	जंसनांस, झ.
I. जंसनान, ने.	जंसनांन, ने, छीं.
Ab. जंसनापामून.	जंसनांपामून.
G. जंसनावा, बी, ब, बे, च्या.	जंसनांवा, बी, ब, बे, च्या.
L. जंसनांरा.	जंसनांरा.

झडू, *a sort of sweet meat.*

Singular.

N. झडू.	Ab. झडूळन, -ङिन.
A. & D. झडू.	G. झडूब, बी, ब, बे, च्या.
I. झडून, झडूने.	L. झडूरा.

The plural is wanting.

Of words with a final छ.

25. There are very few words which end in छ. They are prepared for inflection by changing the final letter into य.

मीने, *pepper*, (collective.)

Singular.

N. मीने.

A. & D. मीने.

I. मीन्यान्, मीन्य नः.

Ab. मीन्याङ्गिन्, मीन्याङ्गन्.

G. मीन्यन्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्याः.

L. मीन्यांराः.

This word has no plural.

Of words with a final खे.

26. Some few words ending in खे change it optionally to खप् in the singular number, but the termination is affixed to others without any previous preparation. In the plural the final खे is changed to या.

घायझे, *a woman*.

Sing.

Plur.

N. घायझे.

घायज्ज.

A. & D. घायज्जेस्, ज्ज.

घायज्जंस्, ज्ज.

I. घायज्जेन्, ज्जे.

घायज्जन्, ज्जेः.

Ab. घायज्जेपासून्.

घायज्जपासून्.

P. घायज्जेन्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्याः.

घायज्जन्वा, न्वा, न्व, न्वे, च्याः.

L. घायज्जेराः.

घायज्जेराः.

पीसो, *fire.*

Singular.

N. पीसो.

A. & D. पीसो.

I. पीसोपन, पीसोन, पीसोपने, पीसोने.

Ab. पीसोठन्, पीसोपठन्.

G. पीसोन्ना, न्नी, न्न, न्ने, च्या, पीसोपन्ना, न्नी, न्न, न्ने, च्या.

L. पीसोरा, पीसोपरा.

This word has no plural.

Observations on the Substantives.

1. The accusative in स् is sometimes used, especially in the gerunds of verbs, to denote *for, for the purpose of, on account of, &c.* *Exam.* भनायास्, *for the purpose of doing.*

2. The terminations of the ablative case cannot be indifferently used the one for the other. ठन् forms the proper ablative, expressed by *from*. ङिन् is made by the syllable ङिन् affixed to the termination of the locative case, and signifies *from within*, and ङिन् is only affixed to those particles of speech which, serve the purpose of prepositions in other languages. *Exam.* तो घनाठन् गेष्टेरा, *he went from the house; तो घनाङिन् षष्टेरा, he came out of, or from the house; पाणी घनापठन् षष्टेरा पउरा, water falls from the house.*

3. Words meaning animals require the insertion of some particle followed by ङिन् to express the ablative case. *Exam.* पीसानपठन्, *from the father.*

4. The locative of **छोपस**, a day, and a few words signifying time are often made by **खं**, and that of words signifying place or time by **छं**. *Exam.* **छोपसां गेन्न**, he went in the day. **घनीं**, in the house.

5. The vocative does not terminate differently from the nominative, but is simply connected with the vocative particle. These particles differ according to the quality of the person addressed, or the respect or disrespect intended to be shewn to him. The signs of the vocative follow: viz. **ने**, **खने**, masc. **ग** **गे**, **खग**, **खगे**, fem. expressive of familiarity or contempt. **ख्ये**, **छे**, **ये**, expressive of respect.

6. The vocative particle may either precede or follow the word to which it belongs, but in the latter case the vocative signs with the initial **ख** are not used. *Exam.* **खने भ्रात्रि** or **भ्रात्रि**, O brother; **खगमाय** or **मायग**, O mother; **खद्येन्न** or **न्नद्ये**, O uncle; **छे छंभ्यन**, O Lord.

7. Sometimes the vocative sign follows the verb. In this case the name of the person addressed is omitted. *Exam.* **भ्रात्रि गेन्नने**, I am killed.

8. **छी** and **न्न** are frequently added to nouns and pronouns to make them emphatic.

9. **खनन्न**, besides, beyond, **पापेटो**, पर्यन्त, until, **मध्ये**, in the midst, within, **वन**, upon, **पास**, near, by, **वीना**, वन्दून, except, besides, **खपघा**, all, **सार्गे**, भनीतां, रूप, अनण, and

बीमीच, *for*, प्रती, *to*, इड, *towards*, छपेस, *than*, and some other words, are frequently joined to substantives in the same manner as the terminations of the cases. The substantive is previously prepared as for the regular inflections. *Exam.* नप भ्यानन्न, *after eating*. चाचीपसापापेरा, *until that day*.

10. Abstract substantives are formed by affixing पण, ठिम, रा, or स. *Exam.* वुंठिरूपण, *childhood*; माघरानपण, *old age*; समज्ञणुम, *knowledge*; खुशीठरा, *good-naturedness*; मघस, *greatness*.

11. Nouns which denote the doer of a thing are formed by affixing ठि to the root of a verb, the last syllable being previously rejected. *Exam.* पाठारू, *a traveller*, from पाठ, *a road*, and सु, *to go*; यानमरू, *a pilgrim*.

12. A great number of feminine substantives are made by affixing छिन् to the masculine. *Exam.* मनून, *a labourer*; मनूचीन्, *a char woman*.

13. पळी is often affixed to make nouns of multitude. *Exam.* गोपापळी, *a company of cow-keepers*.

SECTION IV.

OF ADJECTIVES!

Of the gender of Adjectives.

1. Adjectives vary in their gender to agree with the substantive to which they belong. The masculine singular usually ends in **स्य**, the feminine singular and neuter plural in **हिः**, the neuter singular in **स्य**, the masculine plural in **सु**, and the feminine plural in **या**. This rule holds good also for the genitive cases of nouns and pronouns, and for the preter tenses of verbs.

2. The masculine of some adjectives is made by affixing **मान्** or **मन्त**, and that of others by affixing **जन्** or **जन्त**. The feminine of the first of these is made by **मरती**, and that of the others by **परती**. The neuters of these adjectives should be made by **मरा** and **मरा**, but are seldom used.

3. Many Sungskrit participles, and some other adjectives which end in **स्य**, have the masculine and neuter in **स्य**, and the feminine in **या**.

4. Some Sungskrit words ending in **स्यम्**, make the feminine in **हिः**. *Exam.* **प्रापस्य**, masc. **प्रापीहिः**, fem. *pervading*.

5. Sungskrit words, which in that language terminate in

छिन्, but in this language in छि, have their feminines in छिनी
Exam. पापी, masc. पापीनी, fem. *sinful*.

6. Some words ending in छि, have the feminine in छिन
Exam. सेवनी, masc. सेवनीन्, fem. *residing near*.

Of the declension of adjectives.

7. Adjectives have no inflection of case, unless put absolutely, or instead of a substantive. The adjective generally forms a compound word with its substantive.

Of the comparison of adjectives.

8. The comparative degree is formed by affixing रान. *Ex.*
 छतरान, *firmer*.

9. The comparative is also frequently made by affixing the word अपेक्ष, *more than*, to the word or sentence with which another word or sentence is compared. *Exam.* अपेक्षा घन, *better than that*.

10. The superlative is formed by the words फ़ान, *great*, very; अरौ, *very*; अत्यन्त, *exceedingly*, &c. *Exam.* अत्यन्त घन, फ़ान घन, अरौ घन, *very good*.

Of the formation of adjectives.

Most of the Sungskrit rules for forming adjectives are used in this language; but as it would be tedious to give them

all, only a few of the most useful are mentioned here. Dictionaries must be consulted for the rest.

11. Those adjectives which denominate a thing from its locality are formed by affixing स्थ to the name of that place.

Exam. ग्रामस्थ, *situated in the village*; सभास्थ, *in assembly*.

12. Adjectives which denominate a thing from its being produced from some thing or circumstances, are formed by affixing उत्पन्न to the name of that thing, &c. *Exam.* पर्वत उत्पन्न, *produced in the forest*.

13. Adjectives which denominate a thing from its having the quality of conferring some thing, are formed by affixing दारा or दायी, to the name of that thing. *Exam.* अनन्ददारा or अनन्ददायी, *joy-giving*.

14. Adjectives which denominate a thing from its having the quality of effecting something, or of producing somewhat, are formed by affixing प्रज्ञा, ज्ञानी or कर्मप्र. *Exam.* प्रज्ञा प्रज्ञा, प्रज्ञाज्ञानी or प्रज्ञाज्ञानप्र, *business-doing*.

15. Adjectives which denominate a thing from its being given by any one, are formed by affixing दत्त. *Exam.* देवी दत्त, *goddess-given*.

16. Those which denominate a thing from its being made or done by any person or thing, are formed by affixing कृत. *Exam.* ईश्वरकृत, *God-formed, done by God*.

17. Those which denominate a thing from its having a destructive property, are formed by affixing **घ्न**, **नाशम**, **नाशी** or **घ्नता** to the word which expresses that which they are calculated to destroy. *Exam.* सर्पनाशम, सर्पनाशी, *all-destructive*; शत्रुघ्न or शत्रुघ्नता, *enemy-destroying*.

18. Adjectives denominating a thing from its having a power of, or propensity to loco-motion, are formed by affixing **गामी** to the word which expresses the place or situation in which it moves. *Exam.* अग्रगामी, *preceding, going before*.

19. Adjectives which denominate a thing from its being involved in some thing, are formed by affixing **ग्रस्त**. *Exam.* ज्ञानाग्रस्त, *involved in thought*.

20. Adjectives which denominate a thing from its being connected with, or possessed of something, are formed by affixing **युक्त**. *Exam.* प्रेमयुक्त, *affectionate*.

21. Words which denominate the inhabitants, language, or other adjunct of a country from the name of the country, are formed by affixing **छि** or **छिय** thereto. Sometimes these words are formed by increasing the first vowel of the word by *vriddhi*, without any affix. *Exam.* देशीय, *belonging to a country*; पार्सी, *Persian*; द्रावीन, *Dravira*,

22. Words which denominate a person from some ancestor, are generally formed by increasing the first vowel of the

ancestors name by vriddhi. *Exam.* ऊत्थप, descended from *Kushyupa*.

23. Many adjectives which denominate a thing from its quality, are formed by affixing छिन् to the word from which they are derived, and increasing the first vowel of the word vriddhi. *Exam.* धर्म्मिन्, religious, from धर्म, religion; पैतृन्, paternal, from पीतृ, a father.

24. A number of adjectives of the same import as the above are made by affixing छि to the word. *Exam.* पापी, sinful; धर्म्मी, religious.

25. Possessives which imply the belonging to some place or point of the compass, are made by affixing छिच्छु or छिच्छु to the word. *Exam.* ताम्रडोच्छु or ताम्रडोच्छु, of that quarter.

26. Many adjectives are formed from the roots of verbs, by rejecting the last syllable, and affixing नान. *Exam.* क्षेणान, casting; नपीनान, unquenchable. These are sometimes used as substantives.

Adjectives which denominate a thing from its resembling some other thing, or partaking of some quality in a smaller degree, are made by affixing सा the masculine, and शी for the feminine. *Exam.* सुन्दरसा, masc. or सुन्दरशी, fem. as beautiful.

SECTION V.

OF PRONOUNS.

1. The pronouns are मीं, *I*; तूं, *thou*; तो, *he or it*; तो or ती, *she*; ये, *this*; जे, or ने, *who*; जेण, *who?* मी, *what?* जेणे, *any one*; आपू, or आपण, *own*; जेजेणेची or नेजेणेची, *whosoever, whatsoever*.

2. वाम्ही, उम्ही, and ते, are the plurals of मीं, तूं and तो, notwithstanding which त्रास्ती and ता are generally used as the honorific personal pronouns singular. The plurals of these two words are in that case made by affixing आप्घा, *all*, to the pronoun.

3. Most of the colloquial languages of India have two sorts of pronouns, the one is expressive of respect, the other conveys an idea of humility in the first person, of familiarity or contempt in the second, and, in the third person, neither expresses honour nor dishonour. The first sort are called honorific, (गौनजेक्ती), the other are called inferior, (नीनजेक्ती). Some condemn this distinction, and assert that the honorific pronouns are the true plurals, but custom has established it in this language,

मैं, I.

Sing.

N. मैं, I.

A. & D. मझ, मन, मन्झ, *me.*

I. माझान, माझाने, मा, *by me.*

Ab. माझापासून, *from me.*

G. माझा, शी, श, मे, सा, *my.*

L. माझारा, *in me.*

Plur.

N. वम्ही, *we.*

A. & D. वम्हास, वम्हास, *us.*

I. वम्च्यान, वम्च्याने, वम्हान, वम्हाने, *by us.*

Ab. वम्हाऊन, वम्च्याऊन, *from us.*

G. वम्ना, वी, व, वे, चा, *ours.*

L. वम्चारा, वम्हारा, *in us.*

तु, thou.

Sing.

N. तू, *thou.*

A. & D. तूझ, तून, तून्झ, (fem.) तूझ;

I. तूझान, तूझाने, हा, ता, *by thee.*

Ab. तूझापासून, *from thee.*

G. तूझा, तूशी, तूझ, तूझे, तूझा, *thy.*

L. तूझारा, *in thee.*

Plur.

- N. **तुम्हा**, *ye or you.*
 A. & D. **तुम्हास, तुम्हास, you.**
 I. **तुम्ह्यान, तुम्ह्यान, तुम्ह्याने, तुम्ह्याने, by you.**
 Ab. **तुम्हाकन, तुम्ह्याकन, from you.**
 G. **तुम्हा, तू, त्व, ते, च्या, yours.**
 L. **तुम्हारा, तुम्हारा, in you.**

When **तुम्हा** is the singular honorific, the plural is made by affixing **सपचा**. *Exam.* **तुम्हासपचा**. Acc. **तुम्हासपचास** or **तुम्हासपचास, &c.**

तो, *he or it.*

Sing.

Masc. and Neut.

- N. **तो**, *he.*
 A. & D. **त्यास, त्यास, him.**
 I. **त्यान, त्याने, by him.**
 Ab. **त्याकन, त्याच्याकन, from him.**
 G. **त्याचा, ती, त्व, ते, च्या, his.**
 L. **त्यारा, त्याच्यारा, in him.**

Plur.

- N. **ते**, *they.*
 A. & D. **त्यांस, त्यांस, them.**
 I. **त्यांसन, त्यांसने, त्यांसनीं, by them.**
 Ab. **त्यांसकन, त्यांसच्याकन, from them.**

- G. साधंवा, वो, न, वे, च्वा, *their*.
 L. साधंवा, साधंवा, *in them*.

Sing.

Fam.

- N. तौ, *sbc.*
 A. & D. तौस्, तौझ, तौन्, तौन्झ, *her*.
 I. तौन्, तौने, तौच्यान, तौच्याने, *by her*.
 Ab. तौच्याऊन्, *from her*.
 G. तौन्वा, वो, न, वे, च्वा, *her's*.
 L. तौच्या, *in them*.

Plural as the masculine.

Neut.

- N. तो, *it*.
 A. & D. तो, *it*.
 I. तान, ताने, *by it*.
 Ab. ताऊन्, ताच्याऊन्, *from it*.
 G. तान्वा, तान्वा, तान, ताने, ताच्या, *it's*.
 L. तांरा, तांच्या, *in it*.

Plural as the masculine.

म, *this*.

Sing.

Masc.

- N. म, *this*.
 A. & D. मास्, माझ, *to this*.
 I. मान, माने, माच्यान, माच्याने, *by this*.

E

- Ab. याळेंन, याच्याळेंन, *from this.*
 G. यात्रा, त्री, त्र, त्रे, च्या, *of this.*
 L. यांरा, याच्यांरा, *in this.*

Plur.

- N. हे, *these.*
 A. & D. याघंस, याघंस, *to these.*
 I. याघंच्यान, याघंच्याने, *by these.*
 Ab. याघंळेंन, याघ्यांळेंन, *from these.*
 G. याघंत्रा, त्री, त्र, त्रे, च्या, *of these.*
 L. याघंरा, याघंच्यांरा, *in these.*

Sing.

Fem.

- N. छी, *this.*
 A. & D. छंझ, छंन, छंनझ, *to this.*
 I. छंच्यान, छंच्याने, *by this.*
 Ab. छंळेंन, *from this.*
 G. छंत्रा, त्री, त्र, त्रे, च्या, *of this;*
 L. छंच्यांरा, *in this.*

Plural as the masculine.

Sing.

Neut.

- N. हे, *this.*
 A. & D. हे, *this.*
 I. यान, यान; याने, याने, *by this.*

- Ab. याऊन, याच्याऊन, *from this.*
 G. यावा, यावी, याव, याने, याच्या, *of this.*
 L. यांरा, याच्यांरा, *in this.*
 Plural as the masculine.

जे, *who.*

Sing.

Masc.

- N. जें, or ने, *who.*
 A. & D. नास, न्नाझ, *whom.*
 I. न्नाच्यान, न्नाच्याने, *by whom.*
 Ab. न्नाऊन, न्नाच्याऊन, *from whom.*
 G. न्नावा, वी, व, वे, च्या, *whose.*
 L. न्नाच्यांरा, न्नांरा, *in whom.*

Plural.

Masc. and Fem.

- N. ने, (masc.) न्ना, (fem.) *who.*
 A. & D. न्नाघंस, न्नाघंझ, *whom.*
 I. न्नाघंन, न्नाघंने, *by whom.*
 Ab. न्नाघंऊन, न्नाघंच्याऊन, *from whom.*
 G. न्नाघंवा, -वी, -व, -वे, -च्या, *whose.*
 L. न्नाघंरा, न्नाघंच्यांरा, *in whom.*

Sing.

Fem.

- N. नी, *who.*
 A. & D. नीस, नीझ, *whose.*

- I. मीच्यान, मीच्याने, *by whom.*
 Ab. मीठेन, *from whom.*
 G. मीया, मी, न, ने, च्या, *whose.*
 L. मीच्यांरा, *in whom.*

N. B. रो, छे, and ने, are frequently used as the nomina-
 tives singular feminine of रो, छे, and ने.

Sing.

Neut.

- N. ने, *what.*
 A. & D. ने, *what.*
 I. न्यान, न्याने, *by what.*
 Ab. न्याठेन, न्याच्याठेन, *from what.*
 G. न्याया, -ची, -न, -ने, -च्या, *of what.*
 L. न्यांरा, न्याच्यांरा, *in what.*

Plural as the masculine.

Sing.

- N. जेण, *who?*
 A. & D. जेणास, जेणाम, जेण्ठास, जेण्ठाम, *whom?*
 I. जेणाच्यान, जेणाच्याने, जेण्ठाच्यान, जेण्ठाच्या
 ने, *by whom.*
 Ab. जेणाठेन, जेण्ठाठेन, *from whom?*
 G. जेणया, जेण्ठया, ची, न, ने, च्या, *whose.*
 L. जेणांरा, जेणाच्यांरा, जेण्ठांरा, जेण्ठाच्यांरा, *in
 whom.*

The plural is made by compounding the singular with

खप्व, *all. Exam. Nom. ज्ञेणखप्वे, Acc. ज्ञेणाखप्व्यास,*
&c.

ज्ञेण्यी, *any one.*

Sing.

N. ज्ञेण्यी, *any one.*

A. & D. ज्ञेण्यस, ज्ञेण्याम्, ज्ञेण्यस, ज्ञेण्याम्, *any one.*

I. { ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्
ने, *by any one.*

Ab. ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्, *from any one.*

G. ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्, ज्ञी, न, नै, च्या, *any one's,*

L. ज्ञेण्यान्, ज्ञेण्यान्, *in any one.*

अपण, *self.*

Sing.

N. अपण, *myself, thyself, or himself.*

A. & D. अपणस, अपणाम्, अपण्यस, अपण्याम्, *—self.*

I. अपणान्, अपणान्, अपणान्, अपणान्, अपणान्, अपणान्, अपणान्, अपणान्, *—self.*

Ab. अपणान्, अपणान्, *from—self.*

G. अपण, छ, ष, ष, ष्या, *—own.*

L. अपणान्, अपणान्, *in—self.*

ज्ञेण्यी, *any, is indeclinable. अ ज्ञेण्यी and ने ज्ञेण्यी, whosoever, whatsoever, are declined in the last member only.*

SECTION VI.

OF VERBS.

1. Mahratta verbs have eight modes, viz. The Indicative, Imperative, Subjunctive, Inchoative, Potential, Optative, Intensive, and Causal.

2. There are eight tenses, viz. The First and Second Aorist, the Present, the Imperfect, the Imperfect definite, the Perfect, the Pluperfect, and the Future.

3. There are three persons: the first मीं, I, the second तूं, thou, and the third तों, he; two numbers, the singular and plural; and two genders, the masculine and feminine. N. B. There are three genders in some of the preter tenses.

4. The root or verbal noun ends in न् or ण्. The last syllable is always rejected before any termination is affixed.

A scheme of the endings of a regular verb.

INDICATIVE MODE.

FIRST AORIST.

	Sing.	Plur.
1.	ऊं.	ऊं.
2.	ईस, एस.	य.
3.	उ. य. ई.	ईरा. एरा.

OF VERBS.

89

SECOND AORIST.

Sing.		Plur.	
Masc.	Fem.	Masc. and Fem.	
1. તોં, ઈતોં.	તેં.	તોં, ઈતોં.	
2. તોસ, ઈતોસ.	તસે.	તા, ઈતા.	
3. તો, ઈતો.	તે.	તેરા, ઈતેરા.	

PRESENT TENSE.

Sing.		Plur.	
Masc.	Fem.	Masc. and Fem.	
1. ઈત્ પાછેં.	ઈતે પાછેં.	ઈત્ પાછેં.	
2. ઈતે પાછેસ.	ઈતે પાછસ.	ઈત્ પાછ.	
3. ઈત્ પાછે.	ઈતે પાછે.	ઈત્ પાછેરા.	

IMPERFECT TENSE.

Transitive verbs.

Sing.				
1. મ.	છ.	ટ.	ડે.	ખા.
2. મ.	છ.	ટ.	ડે.	ખા.
3. મ.	છ.	ટ.	ડે.	ખા.

Plur.						
1. મ.	છ.	છતા.	ટં.	ડે.	ખા.	ડેરા.
2. મ.	છ.	છતા.	ટં.	ડે.	ખા.	ડેરા.
3. મ.	છ.	છતા.	ટં.	ડે.	ખા.	ડેરા.

Neuter, or intransitive verbs.

	Sing.		Plur.	
	Masc.	Fem.	Masc.	
1.	झें.	प्रे.	झें.	
2.	मझ्.	छम.	प्रेरा.	
3.	म.	छ.	छरा.	प्रेरा, fem. आरा, छरा.

IMPERFECT DEFINITE.

	Sing.		Plur.	
	Masc.	Fem.	Masc. and Fem.	
1.	छीर घेतों.	छीर घेतो.	छीर घेतों.	
2.	छीर घेरास.	छीर घेरास.	छीर घेरोरा.	
3.	छीर घेरा.	छीर छीरा.	छीर घेरोरा.	

PERFECT TENSE.

Transitive verbs.

Sing.

1. मझये, छझये, पृझये or प्रेझये.
2. मझये, छझये, पृझये or प्रेझये.
3. मझये, छझये, पृझये or प्रेझये.

Plur.

1. मझये, छझये, पृझयें or प्रेझयें.
2. मझये, छझये, पृझयें or प्रेझयें.
3. मझये, छझये, पृझयें or प्रेझयें.

OF VERBS.

Neuter or intransitive verbs.

	Sing.		Plur.
	Masc.	Fem.	Masc. and Fem.
1.	झँषछे.	पुँषछे.	झँषछें.
2.	झषछेस.	छषछेस.	पुँषछ.
3.	झषछे.	छषछे or षछेरा.	पुँषछेरा.

PLUPERFECT TENSE.

Transitive verbs.

	Sing.				
1.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.
2.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.
3.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.
	Plur.				
1.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.
2.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.
3.	झघेरा.	छघेरा.	पुँघेरा.	पुँघेरा.	आघेत्तारा.

Neuter or intransitive verbs.

	Sing.		Plur.
	Masc.	Fem.	Masc. and Fem.
1.	झेघेरो.	पुँघेरो.	पुँघेरो.
2.	झघेरास.	छघेरास.	पुँघेरोरा.
3.	झघेरा.	छघेरा, or घेरा.	छघेरोरा.
		Fem. आघेत्तारा.	

MAHRATTA GRAMMAR.

FUTURE TENSE.

Sing.	Plur.
1. ईन्.	ईं.
2. ईशीष्टः.	षष्टः.
3. ईष्ट्, षष्ट्.	शीष्ट्.

IMPERATIVE MODE.

Sing.	Plur.
2. —	ष.
3. खे.	खेत्.

Prohibitive, 2d. person sing. ईं नञ्जे plur. ईं नञ्ज.

SUBJUNCTIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.	Plur.
1. ई. षं.	ईं.
2. ईसः.	ष.
3. ई, ष.	ईत्, षत्.

PRETER TENSE.

Sing.	Plur.	
Masc.	Fem.	
1. शीं.	शीं.	शीं.
2. शीसः.	शीसः.	शीसः.
3. शी.	शी.	शी.

INFINITIVE MODE:

ति.

PARTICIPLES.

*Present, टिटा, ता. Adverbial, टिन.**Repeated, तां. Passive, ट, टेट.*

GERUND.

यय.

N. B. The initial ट् of these terminations is frequently omitted, and if the remaining part of the root, when the last syllable is rejected end in a vowel, it is always rejected.

5. The first and second aorist are formed immediately from the root by rejecting its last syllable, and affixing the syllable directed in the foregoing scheme.

6. The present and imperfect tenses are formed by the auxiliary यच्छे regularly declined after the present participle. छ is affixed to the participle to form the feminine.

7. Some roots suffer a change in the imperfect, perfect, and pluperfect tenses, and in the passive participles, before the terminations are affixed, viz.

मनण is changed to म्.

मनण — म्ण.

डण — य.

अण is changed to ग.

घेण	—	घेरा.
छेण	—	छी.
फ़ीण	—	फ़्या.
चाडण	—	चारा.
सांगण	—	सांगीरा.
येण	—	या.
डेण	—	द्या.

And a few others.

8. Some roots require the insertion of ह् before the affix ष् of the preterimperfect tense. *Exam.* अयमोष्ट, *he heard*, ऊउमोष्ट, *he sought*.

9. In the preter tenses of transitive verbs, the agent is in the third case.

N. B. It is highly probable that these tenses are always expressed by the passive participle, governed by an agent in the third case. In the first person singular this agent is always म्मां. and in the second स्तां, ०० तां. In the first and second person plural the agent is in the nominative case. The gender of the verb agrees with what of the object, which is in the accusative case, like that of active verbs.

10. The perfect and pluperfect tenses of active and causal verbs are formed by adding the present and preter tenses of the auxiliary verb to the imperfect tense.

11. The future is formed by rejecting the final syllable of the root, and affixing the syllables directed in the scheme.

12. The potential, optative, and inchoative modes are formed by conjugating the verbs सम्ण, *to be able*, छिच्छण, *to desire*, and रुग्ण, *to come into contact*, respectively, after the infinitive mode.

13. The intensive is formed by conjugating the verb गम्ण, *to throw*, with the abverbial participle.

14. The compound subjunctive is formed by conjugating the verb रज्ज्ण, *to remain, to be*, with the present participle, for the present and future tenses, and with the passive participle for the preter.

15. The passive voice is formed by conjugating the verb क्ण with the passive participle.

N. B. That form of the passive participle which is used in the preter tenses of active verbs must be used to form the compound subjunctive and the passive voice.

16. The impersonal subjunctive is formed by constructing the third person of the verb पड्ण, *to fall, to befall*, with the verbal noun,

बघें, *I am.*

INDICATIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.		Plur.	
Masc. and Fem.		Masc. and Fem.	
1.	मैं बघें, <i>I am.</i>	बघ्नी बघें, <i>we are.</i>	
2.	तुं बघेस, <i>thou art.</i>	तुं बघेस, <i>ye are.</i>	
3.	तो बघे, <i>he is.</i>	तो बघेरा, <i>they are.</i>	
	Fem. तो बघे and त्या बघेरा, <i>she is.</i>		

IMPERFECT TENSE.

Sing.	
Masc.	Fem.
1. मीं बघेतां,	बघेतां, <i>I was.</i>
2. तुं बघेतास,	बघेतास, <i>thou wast.</i>
3. तो बघेता,	बघेता, <i>she was.</i>

Plur.

Masc.

1. बघ्नी बघेतां, *we were.*
2. तुं बघेतास, *ye were.*
3. तो बघेतास, fem. त्या बघेतास, *they were.*

The other tenses are wanting.

मनण, to do.

INDICATIVE MODE.

FIRST AORIST, PRESENT.

Sing.		Plur.
Masc. and Fem.		Masc. and Fem.
1. मीं मरुं, <i>I do.</i>		वय्यो मरुं, <i>we do.</i>
2. छिं मनीस, <i>thou dost.</i>		छिं मना, <i>ye do.</i>
3. तो मनी, <i>he doth.</i>		तो मनीरा, <i>they do.</i>

SECOND AORIST, PRESENT.

Sing.		Plur.
Masc.	Fem.	Masc.
1. मीं मरौं, मरौं, <i>I do.</i>		वय्यो मरौं, <i>we do.</i>
2. छिं मनीस, मरौं, <i>thou dost.</i>		छिं मरौं, <i>ye do.</i>
3. तो मरौं, मरौं, <i>he (she) doth.</i>		तो मरौं, fem. रा मरौं, <i>they do.</i>

PRESENT DEFINITE.

Sing.		
Masc.	Fem.	
1. मीं मनीराखे, or मनीराखे, मीं मनीराखे, <i>I am doing.</i>		
2. छिं मनीराखे, or मनीराखे, छिं मनीराखे, <i>thou art doing.</i>		
3. तो मनीराखे, or मनीराखे, तो or ती मनीराखे, <i>he (she) is doing.</i>		

Plur.

Masc. and Fem.

1. खम्यो मनीराखें, or मनीराखें, *we are doing.*
2. छीम्य मनीराखद्य, or मनीराखद्य, *ye are doing.*
3. रो मनीराखद्येरा, or मनीराखेरा, *they are doing.*

IMPERFECT TENSE.

Sing.

1. म्मां मेझ, मेछ, मेष्ट, मेष्टे, मेझ्या, *I did.*
2. खां मेझ, मेछ, मेष्ट, मेष्टे, मेझ्या, *thou didst.*
3. खाने, मेझ, मेछ, मेष्ट, मेष्टे, मेझ्या, *he did.*

Plur.

1. खम्यो मेझ, मेछ, मेझ्या, मेष्ट, मेष्टे, or मेष्टेरा, *we did.*
2. छीम्यो मेझ, मेछ, मेझ्या, मेष्ट, मेष्टे, or मेष्टेरा, *ye did.*
3. खार्णो मेझ, मेछ, मेझ्या, मेष्ट, मेष्टे, or मेष्टेरा, *they did.*

The gender of the verb in the imperfect, perfect, and pluperfect tenses, varies to agree with that of the object. The form ending in झ is masculine singular; that in छ, feminine singular and neuter plural; that in ष्ट, neuter singular; that in ष्टे or ष्टेरा, masculine plural, and that in झ्या, feminine plural.

IMPERFECT DEFINITE.

Sing.

Masc.

Fem.

1. मों मनीराखेरों,	मनीराखेरीं, <i>I was doing.</i>
2. छीं मनीराखेरास,	मनीराखेरास, <i>thou wast doing.</i>
3. रो मनीराखेरा,	मनीराखेरी, <i>he (she) was doing.</i>

OF VERBS.

Plural.

Masc. and Fem.

1. આમ્હોં મનૌરાં ધેરોં, *we were doing.*
2. ઊમ્હોં મનૌરાં ધેરોં, *ye were doing.*
3. રો મનૌરાં ધેરોં, *they were doing.*

PERFECT TENSE.

Sing.

1. માં મેજયછે મેજયછે મેજયછે, મેજેયછે, મેજાયછેરા,
I have, &c.
2. તાં મેજયછે મેજયછે, મેજયછે મેજેયછે, મેજાયછેરા,
thou hast, &c.
3. આને મેજયછે મેજયછે, મેજયછે, મેજેયછે, મેજાય
છેરા *he hath, &c.*

Plur.

1. આમ્હોં મેજયછે મેજયછે, મેજયછે, મેજેયછે, મેજાય
છેરા, *we have done.*
2. ઊમ્હોં મેજયછે, મેજયછે, મેજયછે, મેજેયછે, મેજાય
છેરા; *ye have done.*
3. આં મેજયછે મેજયછે, મેજયછે, મેજેયછે, મેજય
છેરા, *they have done.*

PLUPERFECT TENSE.

Sing.

1. માં મેજયેરા, મેજયેરા, મેજયેરા, મેજેયેરા, મેજાયે
આરા, *I had done*

2. हां भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता
 त्वारा, *thou hadst done.*
3. वाने भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता, भेजघेता
 त्वारा, *he had done.*

The plural as the singular.

FUTURE TENSE.

Sing.

Masc.

1. मीं मनोइ, *I will do.*
 2. तूं मनोइ, *thou will do.*
 3. तो मनोइ, *he will do.*
- Fem. ती or ते मनोइ or मनोइ, *she will do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वामीं मरुं, *we will do.*
2. त्हां मनाइ, *ye will do.*
3. ते मनीं, *they will do.*

IMPERATIVE MODE.

Sing.

Plur.

2. मन्, *do thou.* मना, *do ye.*
3. मनो, *let him do.* मनोरा, *let them do.*

PROHIBITIVE

- मरुं नझे, *don't do.* मरुं नज्ज, *don't ye do.*

SUBJUNCTIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.

Masc.

1. नन मीं मनो, *if I do.*
2. — त्तिं मनीस, *if thou do.*
3. — तो मनी, *if he do.*

Plur.

Masc.

1. नन यम्यी मरु, *if we do.*
2. — त्तिम्यी मना, *if ye do.*
3. — तो मनोरा, *if they do.*

PRETERPERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

Fem.

1. नन मीं मनरो, *if I had done.*
2. — त्तिं मन्नास, *if thou hadst done.*
3. — तो मन्ना, *if he (she) had done.*

Plural.

Masc. and Fem.

1. नन यम्यी मनरो, *if we had done.*
2. — त्तिम्यी मन्ना, *if ye had done.*
3. — त्त मनरो, या मनन्ना, *if they had done.*

COMPOUND SUBJUNCTIVE MODE.

FIRST AORIST, PRESENT.

Sing.

Masc.

1. वन मीं मनीराखसें, *if I may do.*
2. — छीं मनीराखसेस, *if thou mayst do,*
3. — रा मनीराखसे, *if he may do,*

Plur.

Masc.

1. वन वाणीं मनीराखसें, *if we may do,*
2. — छीं मनीराखसा, *if ye may do.*
3. — रा मनीराखसेरा, *if they may do.*

SECOND AORIST PRESENT.

Sing.

Masc.

1. वन मीं मनीराखसें, *if I might do.*
2. — छीं मनीराखसेस, *if thou mightest do,*
3. — रा मनीराखसे, *if he might do,*

Fem.

1. वन मीं मनीराखसें, *if I might do.*
2. — छीं मनीराखसेस, or खसेस, *if, &c.*
3. — ते or रा. मनीराखसे, or खसे, *if, &c.*

OF VERBS

Plur.

Masc.

1. नन वम्यो मनेता वरुो, if we might do.
2. -- उम्यो मनेता, वरुा, if ye might do,
3. -- रो मन रा वरुे रा, if they might do.

PRETER TENSE.

Sing.

1. नन म्मां मेः वसुम, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, if I might have done.
2. -त्वां मेऽवसुम, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, if thou mightest have done.
3. -वाने मेऽवसुम, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, -मेऽवसुथ, if he might have done.

The plural as the singular.

PRETER TENSE.

Sing.

1. नन म्मां मेऽवसुसे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, or मेऽवसुथे, if I might have done.
2. -त्वा मेऽवसुसे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, or मेऽवसुथे, if thou mightest have done.
3. -वाने मेऽवसुसे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, -मेऽवसुथे, or मेऽवसुथे, if he might have done.

The plural as the singular.

MAHARATTA GRAMMAR.

FUTURE TENSE.

Sing.

Masc.

1. मन मीं मनोराखेन, *if I shall do.*
2. — तूं मनोराखस्यो, *if thou shalt do.*
3. — तो मनोराखसे, *if he shall do.*

Plur.

Masc.

1. मन यं छीं मनोराखं, *if we shall do.*
2. — छीं मनोराखपा, *if ye shall do.*
3. — ते मनोराखसी, *if they shall do.*

When the subjunctive mode implies obligation to do or to suffer, expressed in English by *must*, the verb पडण is governed by the verb or verbal noun, and the word which would be the agent in English is in the accusative case.

FIRST AORIST. PRESENT.

1. मज्ज मनण पडटा, *I must do.**
2. छींज मनण पडटा, *thou must do.*
3. तास मनण पडटा, *he must do.*

IMPERFECT TENSE.

1. मज्ज मनण पडट्ट, *I was obliged to do, &c.*

PERFECT TENSE.

1. मज्ज मनण चडट्टघेरा, *I have been obliged to do, &c.*

* Literally, to me to do it falls out.

FUTURE TENSE.

मम भवणं पश्ये, *I must do, or shall be obliged to do.*

This form may also be as follows :

मम भवणं पश्येत्सु, *I must do, &c.*

N. B. The gender of the preter tenses varies with that of the subject. *Exam.* प म् पश्ये, पश्य, पश्ये, and पश्येत्.

INFINITIVE MODE.

करुं to do.

PARTICIPLES.

Present, भवतां भवता, *doing.*

Adverbial, करुन, *having done.*

Continuative, करुन्तं, *doing, continuing to do.*

Passive, कृतं, कृतं, *done.*

GERUND.

भवाय, *doing. acc. and dat.* भवायास्, *for doing. ins.* भवायाने, *in doing. gen.* भवायान्वा, -न्वो, -न्व, -न्वे, -न्व्या, *of doing.*

POTENTIAL MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. मीं करुं सके, *I can do.*
2. त्वीं करुं ससे, *thou canst do.*
3. तीं करुं ससे, *he can do.*

Plur.

1. वाम्ही प्रहं सक्ता, *we can do.*
2. वाम्ही प्रहं सक्ता, *ye can do.*
3. ते प्रहं सक्तेरा, *they can do.*

SECOND AORIST,

Sing.

Masc.

1. रीं प्रहं सक्ती, *I can do.*
2. त्तिं प्रहं सक्तीस, *thou canst do.*
3. तो प्रहं सक्ती, *he can do.*

Fem.

1. रीं प्रहं सक्ती, *I can do.*
2. त्तिं प्रहं सक्तीस, *thou canst do.*
3. रीं or तो प्रहं सक्ती, *he can do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वाम्ही प्रहं सक्ता, *we can do.*
2. वाम्ही प्रहं सक्ता, *ye can do.*
3. ते प्रहं सक्तेरा, *they can do.*

This and the three following modes are conjugated through all the tenses, but the terminations not differing in any respect from the indicative mode, it is not necessary to exhibit more than the aorists in this place.

OPTATIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. मीं भरुं छिच्छं, *I wish to do.*
2. त्तिं भरुं छिच्छेस, *thou wishest to do.*
3. तां भरुं छिच्छी, *he wishes to do.*

Plur.

1. वाम्हीं भरुं छिच्छं, *we wish to do.*
2. त्तिंहीं भरुं छिच्छा, *ye wish to do.*
3. तां भरुं छिच्छीरा or छिच्छीरा, *they wish to do.*

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. मीं भरुं छिच्छीरों, *I desire to do.*
2. त्तिं भरुं छिच्छीरास, *thou desirest to do.*
3. तां भरुं छिच्छीरा, *he desireth to do.*

Fem.

1. मीं भरुं छिच्छीरो, *I desire to do.*
2. त्तिं भरुं छिच्छीरास, *thou desirest to do.*
3. तां भरुं छिच्छीरो, *she desireth to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वाम्हीं भरुं छिच्छीरों, *we desire to do.*
2. त्तिंहीं भरुं छिच्छीरा, *ye desire to do.*
3. तां भरुं छिच्छीरा, *they desire to do.*

INCHOATIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. मीं भरुं झगुं, *I begin to do.*
2. छीं भरुं झगोस्, *thou beginnest to do.*
3. तो भरुं झगो, *he begins to do.*

Plur.

1. वाम्ही भरुं झगुं, *we begin to do.*
2. छींम्यो भरुं झगा, *ye begin to do.*
3. ते भरुं झगोरा, *they begin to do.*

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. मीं भरुं झगतीं, *I begin to do.*
2. छीं भरुं झगरोस्, *thou beginnest to do.*
3. तो भरुं झगती, *he beginneth to do.*

Sing.

Fem.

1. मीं भरुं झगतीं, *I begin to do.*
2. छीं भरुं झगरोस्, *thou beginnest to do.*
3. तो भरुं झगती, *she beginneth to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वाम्ही भरुं झगतीं, *we begin to do.*

OF VERBS.

59

2. ऊम्हो मरुं भगता, *ye begin to do.*
3. रो मरुं भगता, *they begin to do.*
Fem. सा मरुं भगता.

INTENSIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. मीं मरुन् गतिं, *I do thoroughly.*
2. छी मरुन् गतिस्, *thou dost thoroughly.*
3. रो मरुन् गति, *he doth thoroughly.*

Plur.

1. खम्हो मरुन् गतिं, *we do thoroughly.*
2. छीम्हो मरुन् गतिस्, *ye do thoroughly.*
3. रो मरुन् गतिरा, *they do thoroughly.*

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. मीं मरुन् गमरो, *I do thoroughly.*
2. छी मरुन् गमरोस्, *thou dost thoroughly.*
3. रो मरुन् गमरो, *he doth thoroughly.*

Fem.

1. मीं मरुन् गमरो, *I do thoroughly.*
2. छी मरुन् गमरोस्, *thou dost thoroughly.*
3. रो मरुन् गमरो, *she doth thoroughly.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. खम्यो भरुन् गम्रों, *we do thoroughly.*
 2. उम्यो भरुन् गंमरा, *ye do thoroughly.*
 3. रो भरुन् गम्रोरा, *they do thoroughly.*
- Fem. व्या भरुन् गम्र्यारा.

THE CAUSAL VERB.

भनपीन, *to cause to do.*

INDICATIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

Masc. and Fem.

1. मीं भनपूं; *I cause to do.*
2. छीं भनपीस, *thou causeth to do.*
3. रो भनपी, *he or she causeth to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. खम्यो भनपूं; *we cause to do.*
2. उम्यो भनपूं, *ye cause to do.*
3. रो भनपीरा, *they cause to do.*

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. मीं प्रन्पीरों, *I cause to do.*
2. छिं प्रन्पीरोस, *thou causest to do.*
3. रो प्रन्पीरो, *he causeth to do.*

Fem.

1. मीं प्रन्पीरों, *I cause to do.*
2. छिं प्रन्पीरोस, *thou causest to do.*
3. रो or ता प्रन्पीरो, *she causeth to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वाम्छी प्रन्पीरों, *we cause to do.*
2. छिम्छिं प्रन्पीरा, *ye cause to do.*
3. रो प्रन्पीरोरा, *they cause to do.*

Fem. च्या प्रन्पीरारा.

PRESENT TENSE.

Sing.

Masc.

1. मीं प्रन्पीरायहे, *I am causing to do.*
2. छिं प्रन्पीरायहेस, *thou art causing to do.*
3. रो प्रन्पीरायहे, *he is causing to do.*

Fem.

1. मीं प्रन्पीरोयहे, *I am causing to do.*
2. छिं प्रन्पीरोयहेस, *thou art causing to do.*

३. रो or रो मन्पीरोयहे, *she is causing to do.*

Plural.

Masc. and Fem.

1. खम्हो मन्पीरायहे, *we are causing to do.*
2. छिम्हो मन्पीरायहे, *ye are causing to do.*
3. रो मन्पीरायहेरा, *they are causing to do.*

IMPERFECT TENSE.

Sing.

1. म्हां मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *I caused to do.*
2. हां मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *thou causedst to do.*
3. ह्यानी मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *he caused to do.*

Plur.

1. खम्हो मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *we caused to do.*
2. छिम्हो मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *ye caused to do.*
3. हांघो मन्पीम, -छ, -ड, -डे, -झा, -डेर, -झारा, *they caused to do.*

IMPERFECT DEFINITE.

Sing.

Masc.

1. म्हां मन्पीरायहेरो, *I was causing to do.*

2. **उं** मन्पीराघेरास, *thou wast causing to do.*
3. **रां** मन्पीराघेरा, *he was causing to do.*

Fem.

1. **मौं** मन्पीराघेरौं, *I was causing to do.*
2. **उं** मन्पीराघेरास, *thou wast causing to do.*
3. **रां** मन्पीराघेरा, *she was causing to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. **खम्यो** मन्पीराघेरौं, *we were causing to do.*
 2. **उम्यो** मन्पीराघेरोरा, *ye were causing to do.*
 3. **रो** मन्पीराघेरोरा, *they were causing to do.*
- Fem. **स्या** मन्पीराघेन्धारा.

PERFECT TENSE.

Sing.

1. **माम्** मन्पीम्वयधे, * *I have caused to do.*
2. **साम्** मन्पीम्वयधे, *thou hast caused to do.*
3. **स्याने** मन्पीम्वयधे, *he has caused to do.*

PLUPERFECT TENSE.

Sing.

1. **माम्** मन्पीम्वधेरा, † *I had caused to do.*
2. **साम्** मन्पीम्वधेरा, *thou hadst caused to do.*
3. **स्याने** मन्पीम्वधेरा, *he had caused to do.*

* The gender of the first member of this word varies to agree with the object, as in the imperfect tense.

† The gender of the first member varies to agree with the object.

FUTURE TENSE.

Sing.

Masc. and Fem.

1. मीं मन्पोक, *I will cause to do.*
2. तूं मन्पोशीष्ट, *thou wilt cause to do.*
3. तो मन्पोष्ट, *he will cause to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. वय्शी मन्पुं, *we will cause to do.*
2. तुय्शी मन्पुंष्ट, *ye will cause to do.*
3. ते मन्पुंशीष्ट, *they will cause to do.*

IMPERATIVE MODE.

Sing.

2. मन्पो, *cause to do.*
3. मन्पो, *let him cause to do.*

Plur.

2. मन्पो, *cause ye to do.*
3. मन्पो, *let them cause to do.*

SUBJUNCTIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.

Masc.

1. नन मीं मन्पो, *if I cause to do.*
2. — तूं मन्पोस, *if thou causeth to do.*
3. — तो मन्पो, *if he causeth to do.*

Plur.

Masc. and Fem.

1. नन् खम्यो भ्रन्प्सु, *if we cause to do.*
2. — छिम्यो भ्रन्प्सु, *if ye cause to do.*
3. — रो भ्रन्प्सोरा, *if they cause to do.*

PRETER TENSE.

Sing.

Mass.

1. नन् भो भ्रन्पीरो, *if I had caused to do.*
2. — छि भ्रन्पीरोस, *if thou hadst caused to do.*
3. — रो भ्रन्पीरोरा, *if he had caused to do.*

Sing.

Fem.

1. नन् भो भ्रन्पीरो, *if I had caused to do.*
2. — छि भ्रन्पीरोस, *if thou hadst caused to do.*
3. — रो or रो भ्रन्पीरोरा, *if she had caused to do.*

Plur.

Masc.

1. नन् खम्यो भ्रन्पीरो, *if we had caused to do.*
 2. — छिम्यो भ्रन्पीरोस, *if ye had caused to do.*
 3. — रो भ्रन्पीरोरा, *if they had caused to do.*
- Fem. च्छा भ्रन्पीच्छारा, *if they had caused to do.*

INFINITIVE MODE.

प्रनपु, to cause to do.

PARTICIPLES.

Present, प्रनपीर, causing to do.

Adverbial, प्रनपुन, having caused to do.

Repeated, प्रनपीरां, continuing to cause to do.

Passive, प्रनपीष्ट, प्रनपीष्टेष्ट, made to do

GERUNDS.

Nom. प्रनपया, causing to do.

Acc. and dat. प्रनपयास, for causing to do.

Ins. प्रनपयाने, in causing to do.

Gen. प्रनपयान्वा, -वी, -व, -वे, -व्या, of causing to do.

The Potential, Optative, Inchoative, Compound Subjunctive, and Intensive, are regularly formed by constructing their respective verbs with the infinitive mode or participle, as in the simple forms of the verb.

येण, to be.

INDICATIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing. Masc.	Plur. Masc.
1. मीं येन, I am	1. यम्यीं र्हे, we are.
2. तूं येयेस, thou art.	2. तूम्यीं य, ye are.
3. तो येय, he is.	3. ते येयरा, they are.

SECOND AORIST,

Sing.

Masc.

Fem.

1.	मीं घेराँ,	घेराँ, <i>I am.</i>
2.	ऊं घेरास्,	घेरास्, <i>thou art.</i>
3.	तो घेरा,	तो घेरी, <i>he, she is,</i>
	Neut. तो घेरा, <i>it is,</i>	

Plur.

1.	बम्ही घेराँ, <i>we are.</i>
2.	उम्ही घेराँ, <i>ye are.</i>
3.	तो घेरा. Fem. ता घेरा.
	Neut. ती घेराँ, <i>they are.</i>

PRESENT DEFINITE, •

Sing.

Masc. and Fem.

1.	मीं घेरायँ, <i>I am existing.</i>
2.	ऊं घेरायस्, <i>thou art existing.</i>
3.	तो, ती, or तो, घेरायँ, <i>he, she, is existing.</i>
	Neut. तो घेरायँ.

Plur.

Masc.

1.	बम्ही घेरायँ, <i>we are existing.</i>
2.	उम्ही घेरायँ, <i>ye are existing.</i>
3.	तो घेरायँ. Fem. ता घेरायँ.
	Neut. तों or ती घेरायँ, <i>they are existing.</i>

IMPERFECT TENSE.

Sing.

	Masc.	Fem.
1.	मीं जांन,	जां, <i>I was.</i>
2.	ऊं जांनस,	जांखस, <i>thou wast.</i>
3.	तो जांन,	तो जांछ, <i>he, she was.</i>
	Neut. तो जांछ, <i>it was.</i>	

Plur.

1. बस्यी जांन, *we were.*
2. ऊंस्यी जांनस, *ye were.*
3. तो जांनस, Fem. चां जांनस,
Neut. तो जांनस, *they were.*

IMPERFECT DEFINITE.

Sing.

Masc.

1. मीं जेरा जेरां, *I was existing.*
2. ऊं जेरा जेरास, *thou wast existing.*
3. तो जेरा जेरा, *he was existing.*

Sing.

Fem.

1. मीं जेरा जेरो, *I was existing.*
2. ऊं जेरा जेरोस, *thou wast existing.*
3. तो जेरा जेरो, *she was existing.*
| | Neut. तो जेरा जेरा, *it was existing.* | |

Plur.

1. **आम्ही** घेराघेरां, *we were existing.*
2. **तुम्ही** घेराघेरा, *ye were existing.*
3. **ते** घेराघेरा *Fem.* वा **घेराघेरा**.
Neut. **ते** घेराघेरा, *they were existing.*

PERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

1. **मी** ज्ञाप्तव्ये, *I have been.*
2. **तु** ज्ञाप्तव्ये, *thou hast been.*
3. **तो** ज्ञाप्तव्ये, *he hath been.*

Fem.

1. **मी** ज्ञाप्तव्ये, *I have been.*
2. **तु** ज्ञाप्तव्ये, *thou hast been.*
3. **ती** or **तो** ज्ञाप्तव्ये, *she hath been.*
Neut. **ज्ञाप्तव्ये**, *it hath been.*

Plur.

Masc.

1. **आम्ही** ज्ञाप्तव्ये, *we have been.*
2. **तुम्ही** ज्ञाप्तव्ये, *ye have been.*
3. **ते** ज्ञाप्तव्ये. *Fem.* वा **ज्ञाप्तव्ये**.
Neut. **ते** ज्ञाप्तव्ये, *they have been.*

PLUPERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

1. **मी** ज्ञाप्तव्ये, *I had been.*

2. तूं शान्नेरास, *thou hadst been.*
3. ता शान्नेरा, *he had been.*

Fem.

1. मीं शान्ने or —इ वेंतें, *I had been.*
 2. ती शान्ने वेंतीस, *thou hadst been.*
 3. ते or ती शान्ने वेंती, *she had been.*
- Neut. ते शान्ने वेंतें, *it had been.*

Plur.

Masc.

1. आम्ही शान्ने वेंतें, *we had been.*
2. ती ची शान्ने वेंतें, *ye had been.*
3. ते शान्ने वेंतें. Fem. त्या शान्ने वेंत्यां.
Neut. ती शान्ने वेंतीं, *they had been.*

FUTURE TENSE,

Sing.

Plur.

Masc. and Fem.

Masc.

1. मीं वेंतें, <i>I will be.</i>	1. आम्ही वेंतें, <i>we will be.</i>
2. तूं वेंतें, <i>thou wilt be.</i>	2. तीं वेंतें, <i>ye will be.</i>
3. ता वेंतें, <i>he will be.</i>	3. ते वेंतें, <i>they will be.</i>
- Fem. त्या वेंतीं, *they will be.*

IMPERATIVE MODE

Sing.

Plur.

वे, <i>be thou.</i>	आ, <i>be ye.</i>
वेतें, <i>let him be.</i>	वेतें, <i>let them be.</i>

SUBJUNCTIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.

1. नन मीं घेन, *if I be.*
2. — ङीं घेणस्, *if thou be.*
3. — रो घेय, *if he be.*

Plur.

1. — यम्यी घेजिं, *if we be.*
2. — ङिम्यी घ्या, *if ye be.*
3. — रो घेउरा, *if they be.*

PRETER TENSE.

Sing.

Masc.

1. नन मीं घेरों, *if I were.*
2. — ङीं घेरास्, *if thou wert.*
3. — रो घेरा, *if he were.*

Fem.

1. — मीं घेरो, *if I were.*
2. — ङीं घेरीस्, *if thou wert.*
3. — री or रो घेरी, *if she were.*

Neut. रो घेरा, *if it were.*

Plur.

1. नन यम्यी घेरों, *if we were.*
2. — ङिम्यी घेरोरा, *if ye were.*
3. — रो घेरोरा, Fem. च्या घेव्यारा.
Neut. री घेरोरा, *if they were.*

INFINITIVE MODE.

घेऊ, *to be.*

PARTICIPLES.

*Present, घेरा, being.**Adverbial, घेऊन, having been.**Repeated, घेरांर, continuing to be.**Passive, झाड, झाडेड, been.*

GERUND.

घ्याया, *being.* घ्यायास, *for being.* घ्यायाच्चा, -ची, -च,
-वे, -च्या, *of being.*

The present tense of the verb घेण, preceded by the negative particle, is conjugated thus :

PRESENT TENSE.

Sing.

1. मीं नघ्ये, *I am not.*
2. तूं नघ्येस, *thou art not.*
3. तो नघ्ये, *he is not.*

Plur.

1. आम्ही नघ्यां, *we are not.*
2. त्तिम्ही नघ्या, *ye are not.*
3. ते नघ्येरा, *they are not, &c.*

through all the tenses.

Sometimes the verb is omitted, and the negative particle alone is inflected, as follows :

PRESENT TENSE.

Sing.

1. मीं नाहीं, *I (am) not.*
2. तूं नाहींस, *thou (art) not.*
3. तो, ती ते नाहीं, *he, she, it (is) not.*

Plur.

1. व्हांवो नाहीं, *we (are) not.*
2. तुंहांवो नाहीं or नाहींस, *ye (are) not.*
3. ते नाहींस. Fem. त्या नाहीं तः, *they (are) not.*

THE PASSIVE VOICE.

The passive voice is formed by conjugating the verb **अण** with the first form of the passive participle. The neuter can be only in the third person.

INDICATIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. मीं पाछोन्न-छ अण्, *I am seen.*
2. तूं पाछोन्न-छ अण्येस, *thou art seen.*
3. ता पाछोन्न-छ-ठ अण्य, *he, she, it is seen.*

Plur.

1. बम्ही पाछोष्ट—आं अपुं, *we are seen.*
2. डिम्ही पाछोष्टे—आं अ, *ye are seen.*
3. रो पाछोष्टे—आं छ अजरा, *they are seen.*

N. B. The pronouns रो or रौ for the feminine singular, रे for the neuter singular, रौ for the feminine plural, and रो for the neuter plural, of the third person, must be supplied throughout this verb when they are not expressed.

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. मीं पाछोझ अरों, *I am seen.*
2. छीं पाछोझ अरोस्, *thou art seen.*
3. रो पाछोझ अरो, *he is seen.*

Fem.

1. मीं पाछोछ or छे अरों, *I am seen.*
 2. छीं पाछोछ अरोस्, *thou art seen.*
 3. रो or रौ पाछोछ अरो, *she is seen.*
- Neut. रो पाछोष्ट अरा, *it is seen.*

Plur:

Masc.

1. बम्ही पाछोष्टे अतो, *we are seen.*
2. डिम्ही पाछोष्टे अता, *ye are seen.*
3. रो पाछोष्टे अतरा, *they are seen.*

Fem.

1. યામ્હી પાઠીઆ અરોં, *we are seen.*
 2. યામ્હી પાઠીઆ અરા, *ye are seen.*
 3. યા પાઠીઆ અચારા, *they are seen.*
- Neut. તો પાઠીહ અરોંરા, *they are seen.*

PRESENT DEFINITE.

Sing.

1. મીં પાઠીમ્, —હ અરાયહેં, *I am (now) seen.*
2. ઊં પાઠીમ્, —હ અરાયહેસ, *thou art (now) seen.*
3. તો પાઠીમ્, —હ-ઠ અરાયહે, *he, she, it is (now) seen.*

Plur.

1. યામ્હી પાઠીઠે—આ અરાયહે, *we are (now) seen.*
2. ડીમ્હી પાઠીઠે—આ અરાયહે, *thou art (now) seen.*
3. તો પાઠીઠે—અરાયહેરા. Fem. યાં પાઠીઆ અરાયહે
રા. Neut. તો પાઠીહ અરાયહેરા, *they are (now) seen.*

IMPERFECT TENSE.

Sing.

Mas.

1. મીં પાઠીમ્ ગેમ્, *I was seen.*
2. ઊં પાઠીમ્ ગેમ્સ, *thou wast seen.*
3. તો પાઠીમ્ ગેમ્, *he was seen.*

Fem.

1. मीं पायीळ गेछं, *I was seen.*
2. तूं पायीळ गेछस, *thou wast seen.*
3. ती or तो पायीळ गेछ, *she was seen.*

Plur:

Masc.

1. वय्ही पायीष्टे गेझे, *we were seen.*
2. तुय्ही पायीष्टे गेष्टेरा, *ye were seen.*
3. ते पायीष्ट गेष्टेरा, *they were seen.*

Fem.

1. वय्ही पायीव्या गेझे, *we were seen.*
 2. तुय्ही पायीव्या गेव्यारा, *ye were seen.*
 3. त्या पायीव्या गेव्यारा, *they were seen.*
- Neut ती पायीळ गेछरा, *they were seen.*

IMPERFECT DEFINITE.

Sing.

Masc.

1. मीं पायीळ अरा घेरों, *I was (then) seen.*
2. तूं पायीळ अरा घेरास, *thou wast (then) seen.*
3. तो पायीळ अरा घेरा, *he was (then) seen.*

Fem.

1. मीं पायीळ or -ष्टे अरा घेरों, *I was (then) seen.*
2. तूं पायीळ अरा घेरास, *thou wast (then) seen.*

૨. તો પાછીંછ અરાઘેરો, *she was (then) seen.*
Neut. તો પાછીંછ અરાઘેરા, *it was (then) seen.*

Plur.

Masc.

1. ચમ્ચી પાછીંછ અરાઘેરો, *we were (then) seen.*
2. ઊમ્ચી પાછીંછ અરાઘેરો, *ye were (then) seen.*
૩. તે પાછીંછ અરાઘેરો, *they were (then) seen.*

Fem.

1. ચમ્ચો પાછીંચા અરાઘેરો, *we were (then) seen.*
2. ઊમ્ચો પાછીંચા અરાઘેરો, *ye were (then) seen.*
3. ત્યા પાછીંચા અરાઘેરો, *they were (then) seen.*
Neut. તો પાછીંછ અરાઘેરો, *they were (then) seen.*

PERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

1. મ્મીં પાછીંમ્મ ગેમ્મંચહે, *I have been seen.*
2. ઊં પાછીંમ્મ ગેમ્મંચહેમ્, *thou hast been seen.*
3. તો પાછીંમ્મ ગેમ્મંચહે, *he has been seen.*

Fem.

1. મ્મીં પાછીંછ ગેછ or ગેષ્ટેચહે, *I have been seen.*
2. ઊં પાછીંછ ગેછ ચહેમ્, *thou hast been seen.*
3. તે or તો પાછીંછ ગેછ ચહે, *she has been seen.*
Neut. તો પાછીંછ ગેષ્ટંચહે, *it has been seen.*

Plur.

Masc.

1. वाम्ही पाठीष्टे गेझेवघें, *we have been seen.*
2. डिम्ही पाठीष्टे गेष्टेवघ, *ye have been seen.*
3. ते पाठीष्टे गेष्टेवघेरा, *they have been seen.*

Fem.

1. वाम्ही पाठीष्ट्या गेष्ट्यावघें, *we have been seen.*
 2. डिम्ही पाठीष्ट्या गेष्ट्यावघ, *ye have been seen.*
 3. त्या पाठीष्ट्या गेष्ट्यावघेरा, *they have been seen.*
- Neut. ती पाठीष्टु गेष्टुवघेरा, *they have been seen.*

PLUPERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

1. मीं पाठीम गेमघेरां, *I had been seen.*
2. तूं पाठीम गेमघेरास, *thou hadst been seen.*
3. तो पाठीम गेमघेरा, *he had been seen.*

Fem.

1. मीं पाठीळु गेळु or गेष्टेघेरां, *I had been seen.*
 2. तूं पाठीळु गेळुघेरास, *thou hadst been seen.*
 3. ते or ती पाठीळु गेळुघेरा, *she had been seen.*
- Neut. ते पाठीष्टु गेष्टुघेरा, *it had been seen.*

Plural.

Masc.

1. वाम्घे पाठीष्टे गेष्टेघेरा, *we had been seen.*

2. डिम्यो पाछीष्टे गेष्टेघेरोरा, *ye had been seen.*
3. ते पाछीष्टे गेष्टेघेरोरा, *they had been seen.*

Fem.

1. यम्यो पाछीष्ठा गेष्ठाघेरोरा, *we had been seen.*
2. डिम्यो पाछीष्ठा गेष्ठा घेरोरा, *ye had been seen.*
3. त्या पाछीष्ठा गेष्ठाघेचारा, *they had been seen.*
Neut. तां पाछीष्ठ गेष्ठघेरोरा, *they had been seen.*

FUTURE TENSE.

Sing.

1. मीं पाछींन-छ चरिंन, *I shall be seen.*
2. तूं पाछींन-छ चरिंण, *thou wilt be seen.*
3. रो पाछींन-छ-ष्ट चरिंष्ट, *he, she, or it will be seen.*

Plur.

1. यम्यो पाछींष्टे-ष्ठा चरिं, *we shall be seen.*
2. डिम्यो पाछींष्टे-ष्ठा चरिंष्ट, *ye shall be seen.*
3. रो पाछींष्टे अरांष्ट. Fem. त्या पाछींन अरांन.
Neut. तां पाछींष्ट अरांष्ट, *they shall be seen.*

IMPERATIVE MODE.

Sing.

2. पाछींन-छ च, *be, thou seen.*
3. पाछींन-छ चजे, *let him, or it be seen.*

Plur.

2. पाछींष्टेष्ठा च, *be ye seen.*
3. पाछींष्टेष्ठा च-अजेरा, *let them be seen.*

SUBJUNCTIVE MODE.

PRESENT TENSE.

Sing.

1. नन मीं पाछींन—छ अज, *if I be seen.*
2. —छिं पाछींन—छ अस्, *if thou be seen.*
3. —तो पाछींन—छ—ष्ट अय, *if he, she or it be seen.*

Plur.

1. नन खम्यी पाछींये—आ अपुं, *if we be seen.*
2. —छिम्यी पाछींये—आ अ, *if ye be seen.*
3. —ते or ती पाछींये—आ—छ अत्, *if they be seen.*

PRETER TENSE.

Sing.

Masc.

1. नन मीं पाछींन अतो, *if I had been seen.*
2. —छिं पाछींन अतोस्, *if thou hadst been seen.*
3. —तो पाछींन अतात्, *if he had been seen.*

Fem.

1. नन मीं पाछींछ अतो, *if I had been seen.*
 2. —छिं पाछींछ अतोस्, *if thou hadst been seen.*
 3. —ते or ती पाछींछ अतो, *if she had been seen.*
- Neut. ते पाछींष्ट अतात्, *if it had been seen.*

Plur.

1. नम जग्मही ज्ञंछीहे चरों, *if we had been seen.*
2. — छिम्हो पाछीहे—आ चरों, *if ye had been seen.*
3. — ते जाछीहे—आ—छ चरों, *if they had been seen.*

COMPOUND SUBJUNCTIVE MODE.

FIRST AORIST.

Sing.

1. ननं मीं पाछीम—छ चरा खसे, *if I may be (now) seen.*
2. — छीं पाछीम—छ चरा खसे, *if thou mayest, &c.*
3. — रो पाछीम—छ—छ चरा खसे, *if he, she, or it may be (now) seen.*

Plur.

1. ननं जग्मही पाछीहे—आ चरा खसैं, or खसुं, *if we may be (now) seen.*
2. — छिम्हो पाछीहे—आ चरा खसा, *if ye may, &c.*
3. — ते पाछीहे—आ—छ चरा खसेम, *if they may, &c.*

SECOND AORIST.

Sing.

Masc.

1. ननं मीं पाछीम चरा खसे, *if I may be seen.*
2. — छीं पाछीम चरा खसेस, *if thou mayst be seen.*
3. — रो पाछीम चरा खसे, *if he may be seen.*

Fem.

1. न्न मीं पाछींछ—ये अरा खस्सें, *if I may be seen.*
 2. — छीं पाछींछ अरा खस्सीस, *if thou mayest be seen.*
 3. — रो or तीं पाछींछ अरा खस्सी, *if she may be seen.*
- Neut. न्न रो पाछींछ अरा खस्स, *if it may be seen.*

Plur.

1. न्न खम्ही पाछींछे—आ अरा खस्सें, *if we may be seen.*
2. — छिम्ही पाछींछे—आ अरा खस्सा, *if ye may be seen.*
3. — रो पाछींछे—आ—छ अरा खस्सेरा, *if they, &c.*

IMPERFECT TENSE.

Sing.

Masc.

1. न्न मीं पाछींन गेन्न खसंमैं, *if I may have been seen.*
2. — छीं पाछींन गेन्न खसंमस, *if thou mayest, &c.*
3. — रो पाछींन गेन्न खसंम, *if he may have been seen.*

Fem.

1. न्न मीं पाछींछ गेछ खसंछे, *if I may have been seen.*
 2. — छीं पाछींछ गेछ खसंछस, *if thou mayest, &c.*
 3. — रो or तीं पाछींछ गेछ खसंछ, *if she may, &c.*
- Neut. रो पाछींछ मेछ खसंछ, *if it may have been seen.*

Plur.

Masc.

1. न्न खम्ही पाछींछे गेछे खसंमैं, *if we may have been seen.*
2. — छिम्ही पाछींछे गेछे खसंमरा, *if ye may have, &c.*
3. — रो पाछींछे गेछे खसंमरा, *if they may have, &c.*

Fem.

1. नन वाम्यो पाछीआ गेव्या वसुं, *if we may have been seen.*
 2. — डीम्यो पाछीआ गेव्या वसुंआ or वसुंआरा, *if ye, &c.*
 3. — व्हा पाछीआ गेव्या वसुंआ, or वसुंआरा, *if they, &c.*
- Neut. तौ पाछीछ गेछ वसुंछार, *if they may have been seen.*

PERFECT AND PLUPERFECT TENSES.

Sing.

Masc.

1. नन मीं पाछीम गेम वसेन, *if I might have been seen.*
2. — तूं पाछीम गेम वसुंशोष्ट, *if thou mightest have, &c.*
3. — तौ पाछीम गेम वसेष्ट, *if he might have been seen.*

Fem.

1. नन मीं पाछीछ गेछ वसेन, *if I might have been seen.*
 2. — तूं पाछीछ गेछ वसुंशोष्ट, *if thou mightest, &c.*
 3. — ते or तौ पाछीछ गेछ वसेष्ट, *if she might, &c.*
- Neut. तौ पाछीष्ट गेष्ट वसेष्ट, *if it might, &c.*

Plur.

Masc.

1. नन वाम्यो पाछीष्ट गेष्ट वसुं, *if we might have been seen.*
2. — डीम्यो पाछीष्ट गेष्ट वसाष्ट, *if ye might, &c.*
3. — ते पाछीष्ट गेष्ट वसुंशोष्ट, *if they might, &c.*

Fem.

1. नन वाम्यो पाछीआ गेव्या वसुं, *if we might have been seen.*
2. — डीम्यो पाछीआ गेव्या वसाष्ट, *if ye might, &c.*

3. — त्या पाहोआ मेआ वारुलीअ, *if they might, &c.*
 Neut. तां पाहोइ मेइ वारुलोइ, *if they might, &c.*

FUTURE TENSE.

Sing.

Masc.

1. नन मों पाहोअ अरा वसेन, *if I may be seen (hereafter).*
 2. — तूं पाहोअ अरा वसशीइ, *if thou mayest, &c.*
 3. — तो पाहोअ अरा वसेइ, *if he may, &c.*

Sing.

Fem.

1. नन मों नाहोइ or—ट्टे अरा वसेन, *if I may be seen (hereafter).*
 2. — तूं पाहोइ अरा वसशीइ, *if thou mayest, &c.*
 3. — ती or तां पाहोइ अरा वसेइ, *if she may, &c.*
 Neut.—तो पाहोइ अरा वसेइ, *if it may be, &c.*

Plur.

1. नन वस्य पाहोइ—आ अरा वसूं, *if we may be seen (hereafter).*
 2. — त्तिची पाहोइ—आ अरा वसाइ, *if ye, &c.*
 3. — ते पाहोइ अरा वसुलीइ; Fem. त्या पाहोआ, अरा वारुलीअ; Neut. तां पाहोइ अरा वसुलीइ, *if they may be seen (hereafter).*

INFINITIVE MODE.

पाहोअ—इ—इ—ट्टे—आ अणं, *to be seen.*

PARTICIPLES.

Present, पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *being seen.*

Adverbial, पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *having been seen.*

Repeated, पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *continuing to be seen.*

Gerund, पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *being to be seen.*

The compound modes are formed as in the active voice. As, therefore, there is no irregularity nor difficulty in them but what may be easily explained by the foregoing examples, only the first aorist singular is exhibited here.

OPTATIVE MODE:

Sing.

1. मीं पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *I wish to be seen.*
2. त्तिं पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *thou wishest to be seen.*
3. सो पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *he, she or it wishes to be seen.*

POTENTIAL MODE:

Sing.

1. मीं पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *I can be seen.*
2. त्तिं पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *thou canst be seen.*
3. सो पाठोम-ञ्-उ-उ-उ-ञ्-ञ्-ञ्-ञ्, *he, she or it can be seen.*

INCHOATIVE MODE

Sing.

1. मीं पायींम—छ अठीं मम, *I begin to be seen.*
2. तूं पायींम—छ अठीं ममगे, *thou beginnest to be seen.*
3. तो पायींम—छ—ठ अठीं ममगे, *he, she or it begins to, &c.*

When a verb is used negatively the form is different, as follows:

FIRST AORIST PRESENT

Sing.

1. मीं नमरूं, or नांहीं मरूं, *I do not.*
2. तूं नमनीस् or नांहीं मनीस्, *thou doest not.*
3. तो नमनो or नांहीं मनो, *he doth not.*

Plur.

1. वाम्यौ नमरूं or नांहीं मरूं, *we do not.*
2. तूंसी नमना or नांहीं मना, *ye do not.*
3. ते नमनोरा or नांहीं मनोरा, *they do not.*

The second aorist differs nothing from that of the verb मना, above exhibited, except in adding the negative particles, as in the first aorist.

PRESENT DEFINITE:

Sing.

1. मीं मनोरा नांहीं, *I am not doing.*

2. त्वं न करोति नांछीस, *thou art not doing.*
3. सो न करोति नांछी, *he is not doing.*

Plur.

1. वयम् न करोति नांछी, *we are not doing.*
2. त्वयम् न करोति नांछीत, *ye are not doing.*
3. ते न करोति नांछीत, *they are not doing.*

IMPERFECT.

आ न भवेत्, *I did not, &c.* This is formed by prefixing the negative particle to भवेत्.

IMPERFECT DEFINITE.

आ न करोति न च्यरोति. *I was not doing, &c.* This is formed by prefixing न to the auxiliary verb, and changing the initial च् to च्य.

PERFECT TENSE.

Sing.

1. आ न भवेत् नांछी, *I have not done.*
2. त्वं न भवेत् नांछी, *thou hast not done.*
3. सो न भवेत् नांछी, *he hath not done.*

Plur.

1. वयम् न भवेत् नांछी, *we have not done.*
2. त्वयम् न भवेत् नांछी, *ye have not done.*
3. ते न भवेत् नांछी, *they have not done.*

PLUPERFECT TENSE.

मां मष्ट नच्यरा, *I had not done, &c.* This is formed by prefixing न to the auxiliary verb, and substituting च्य for its initial छे. This tense does not vary in its inflections, except to distinguish the genders.

FUTURE TENSE.

मां नमनीम् or नांघों मनीम्, *I will not do, &c.* This is formed by prefixing the negative न or नांघों to the verb.

PROHIBITIVE.

Sing.

2. मरुं नज्जे or नज्जे मरुं, *do not.*

Plur.

3. मरुं नज्ज or नज्ज मरुं, *do ye not.*

It is obvious that the prohibitive form can be used only in the second person. The third person imperative is as follows :

Sing.

3. नमनी, *let him not do.*

Plur.

3. नमनीरा, *let them not do.*

The subjunctive is the same as the indicative with न only prefixed,

Remarks on the Verbs.

1. The difference between the first and the second aorist is so very trifling and indefinite that it is difficult if not impossible to point it out. The first aorist is generally though not exclusively employed in relative sentences. *Exam.* को पढ़ते गुरु अध्यापयेत् मनो or मनते, तो पर्यन्त शीषः शीषे or शीक्षते, *whilst the teacher instructs the scholar learns.*

2. The aorist tenses are used to express an action which is proper, or customary to the agent, without any particular designation of time. *Exam.* बालान् खेलेत्, *children play,*

3. The imperfect, perfect and pluperfect tenses have been exhibited above with their inflections of gender. It must, however, be observed, that when the verb is used actively, viz. when the object is expressed in the accusative, the form of the neuter singular only is used. When the object is in the nominative case, the verb is passive, and varies with the gender of the subject. *Exam.* स्त्रीं दृष्ट्वा पाठयिष्ये, *I saw the woman, स्त्रीं दृष्ट्वा पाठयिता, the woman was seen by me.*

The meaning of the other tenses is expressed in the English translation.

4. When the necessity of the action is to be expressed, the singular पाठयिष्ये, or the plural पाठयिष्येत्, is constructed

with the first form of the passive participle. *Exam.* छे गोच्य
 व्यपश्य सांगीरा छ पाछेने, *this must be told.*

5. Four kinds of participles are formed from every verb, each of which, when used negatively, expresses the impossibility of the action, but on different accounts. The first is formed by affixing परा to the root, after rejecting the last syllable. *Exam.* म्हाणपरा नांछीं, *not to be spoken, viz. because the powers of the speaker are insufficient to speak it.*

6. The second is formed by affixing पुनपरा, *to fill or accomplish*, to the present participle of the verb with ख inserted after it. *Exam.* म्हाणरा पुनपरा नांछीं, *not to be spoken, viz. because some circumstances put it out of the speaker's power, or render it improper.*

7. The third is formed by affixing the present participle of पूनण, *to fill or accomplish*, to the present participle of any verb with ख inserted as before. *Exam.* म्हाणरा पूनरा नांछीं, *not to be spoken, viz. on account of their number, magnitude, &c.*

8. The fourth is formed by constructing the present participle of छण, *to come*, with the present participle of any verb. *Exam.* म्हाणरा येरा नांछीं, *not to be spoken, viz. because it is a secret, or on some other account improper to be spoken.*

Whenever these participles are used without the negative particle, ख is affixed to them.

D. णान is affixed to all verbs, the last syllable being previously rejected, to form a participle active which usually expresses the quality or condition of the agent. This participle is past, present, or future, as the nature of the sentence may require. *Exam.* गुप्त स्थान पाद्यनाये डाम्बे पीरा, *your Father seeing, or, who seeth in secret.* छिन्पनाब्बो खणो धिना वीसेज्ज डाम्बो भरुं समणान नाछीरा, *ye cannot serve God and riches.* Literally, *the service of God and of wealth, you to perform able are not.*

The negative particle is inflected after all these participles.

SECTION VII.

Of Postpositions.

1. Those words which are called Prepositions in European languages are always placed after the word in those of India, and have therefore acquired the name of Postpositions. The following may serve as a specimen of them : झनणं, मनी रां, सागी, रूप, *for*, पन, पम्पो, *upon*, ध्वष्टे, ध्वष्टो, *beneath*, पापेरो, पय्य न्त, *until, unto*, प्रतो, *to*, मडे, छीश, *towards*, मध्ये, *in, within*, बनळ, नोमग, *near*.

2. Some of the words used as postpositions are nouns substantive, and therefore always govern a genitive case, or form a compound word with that which they govern ; others are indeclinable particles,

3. Besides the postpositions there are twenty inseparable prepositions (उपसर्ग), which, being placed before primitive verbs, or nouns, form derivatives, or occasion a different meaning of the word. It is not easy to affix a definite meaning to these particles; but the most general one is the following: viz. *य*, extension, *व्यती*, enlargement, excess, *व्यधी*, possession, *व्यनु*, consequence, imitation, *व्यप्ती*, reception, turning towards, *व्यप*, deterioration, ablation, *व्यप्ती*, completeness, *व्यप*, ablation, deterioration, *उप*, vicinity, imitation, *उत्ति*, elevation, *व्युन*, baseness, difficulty, *नीन*, privation, *नी*, amelioration, completeness, *प्र*, excellence, *प्रती*, retribution, remuneration, *पनी*, exuberance, completeness, *पी*, privation, excellence, *पना*, aversion, excess, *सं*, connection, collection, *सु*, excellence, superiority. *Exam.* *व्यस्युत्ति*, extending from the sea to —. *व्यतीशय*, excessive. *व्यधीजन*, a possession. *व्यमुक्रम*, in succession. *व्यप्ती सुद्य*, facing, turning towards. *व्यपजद्य*, accusation. *व्यपस्यद्य*, deteriorated. *उपजन*, assistance. *उपपद्य*, a gallant. *उत्ति* *स्यद्य*, good, ameliorated. *व्युनान्वान*, wicked. *नीनर्थ*, useless. *प्रमनश*, manifestation. *प्रतीधीस*, revenge. *प्रनुचन*, a reply. *पनीपूर्णा*, completely filled. *व्यद्य*, in vain. *व्यद्यक्षणा*, excellent. *संपूर्णा*, complete. *सुस्य*, well, happy. *पनानय*, defeat.

Of Conjunctions.

These particles not admitting of any inflection, a bare list

of the most common ones will be sufficient. They are as follows :

च, चणो, चणचीन, चचन, तथा, *and, also, moreover,*
 चननु, चण, चीनु, *but, yet, nevertheless,* चीन, ची, *or,* चनोच,
rather, तथाच, तथाचो, चर्चो, चचपी, चचपी, *yet, never-*
theless, &c.

Of Interjections.

The principal are अह, *oh! alas!* अहह, *brave! surpris-*
ing! oh! खे'खे'के', *alas! forbear!* अ, अ, *oh! alas!* फुस,
fie! pahaw.

SECTION VIII.

Of Compound Words (समासपद्य).

1. Compound words make a very considerable part of this language, and contribute much to its elegance. They are generally made by uniting all the words which are to be compounded, into one, after which the last member alone receives the inflective termination. Those Mahratta nouns which are derived from the Sungskrit frequently revert to their original form, when compounded. *Exam.* पीता, a father, is changed to पीत. The pronouns, though sometimes much altered from their original Sungskrit form, often assume it again when compounded.

Compound words are divided into six classes, as follows :

2. The first class, called च्युच, consists of compounds formed by uniting several substantives into one, omitting the copulative conjunction and the terminations of the cases. *Exam.* नामप्रसण, Ramu and Lukshmunu, देवतुन, a god and a titan, गायदंसरु, a cow and calf, चौराष्टेणो, an ink-stand and a pen. Sometimes the copulative conjunction is retained. *Ex.* गाय खणो दंसरुस् खणो, bring the cow and calf.

3. The second class, called चकप्रोयो, consists of compound epithets or adjectives, formed by uniting two or more words, generally substantives into one. *Exam.* राघडतौड,

red-faced, from राँघन, *red* and रोड, *a face*; ममृष्टमेवन, *water-lily-eyed*, from ममृष्ट, *a water-lily*, and मेवन, *an eye*.
 चीगंघन, *clothed with the points of the compass*, viz. *naked*,
 from चीग्, *a point of the compass*, and ङंघन, *clothing*.

4. The third class, called मर्मधनाय, consists of words formed by compounding an adjective with its substantive. In the Mahratta language the adjective never receives the inflection of the cases when the substantive is expressed, but is compounded, and forms one word with it. *Exam.* ज्वांगष्टे मनुष्याम्, *to a good man*. शीराष्ट पस्त्र, *washed cloths*.

5. When the word मच्छत् forms a compound of the third class with a following word, मद्य is substituted instead of it. *Exam.* मद्यनन्, *a great man*.

6. The fourth class of compounds is called रास्यरूप. The class consists of words formed by compounding two others, the last of which is constructed with the first in any case whatever. The last of these words is generally a verb, except the first be in the first or sixth case, and the compound formed by their union is an adjective. *Exam.* मनुष्यहोसम, *man-injuring*. मर्मझनी, *work-doing*. पोदृच्छन्, *father-given*. धनेो म्मन्, *drunken with riches*. वेगड्डीन्त, *freed from disease*.

7. When the compound is formed with a noun in the nominative or genitive case, the last member is usually a sub-

stantive, and the compound formed by their junction is a substantive. *Exam.* मध्यहीनस, *mid-day.* राजकुमारान, *a king's son.*

8. When the compound is formed by a noun in the sixth case, it is often prepared for being joined to the following word in the same manner as it would be to receive the regular inflection of the case. *Exam.* ब्राह्मणसाठी, *for the sake of a brahmin.* ठीकठपळ, *in the vicinity of thee.*

9. The fifth class of compounds is called चौमु. Words of this class are formed by compounding a word with a numeral. The numeral is generally the first member. These words are substantives. *Exam.* चारु'मंड, *the four cardinal points.* त्रीसुपन, *the three worlds.*

10. The sixth class of compounds is called खण्ययीभाष. The first member of these is generally an indeclinable particle, and the compound is used as an adverb. *Exam.* यथा शक्त्ये, *to the extent of (one's) ability.* प्रतीवर्ष, *every year.*

SECTION IX.

Of Indeclinable Particles.

1. Under this head are included Adverbs, Prepositions, Conjunctions, and Interjections.

2. A short list of the most common adverbs, classed in the usual manner, follows :

Adverbs of Time.

નેઘ્યાં, નઘીં, નઘીં, *when*. તેઘ્યાં, તેઘીં, તેઘીં, *then*. ઘરાં, *now*. ઘપઘીં, *from (a time)*. ઘન, *to-day*. મેઘ્યાં, મઘીં, મઘીં, *when?* ઘઘ, *yesterday*. ઘઘ્યા, *to-morrow*. પઘ ઘ, *the day after to-morrow, or the day before yesterday*. નેઘઘ, *the fourth day past, or to come*.

Adverbs of Place.

ઘઘે, *here*. તેઘે, *there*. નેઘે, *where*. ઘઘે, *where?* પઘે, પઘે, *above*. ઘઘે, ઘઘે, *beneath*. ઘઘે, *to the right side*. ઘઘે, *to the left*. ઘઘે, *before, in front*. ઘઘે, *behind*.

Adverbs of Circumstance.

ઘઘ, ઘઘીં, ઘઘે, ઘઘા, ઘઘે, ઘઘીં, ઘઘા, ઘઘ, *thus*. ઘઘ, ઘઘીં, ઘઘે, ઘઘા, ઘઘે, ઘઘીં, ઘઘા, ઘઘ, *in that manner*. ઘઘ, ઘઘીં, ઘઘે, ઘઘા, ઘઘે, ઘઘીં, ઘઘા, ઘઘ, *in*

which manner. प्रस, प्रसों, प्रसें, प्रसः, प्रैसं, प्रैशों, प्रैसां, प्रैस, *in what manner?* शीघ्र, झैमन, वृपमन, वेगी, खनीरा, *swiftly.* अमस्रारा, अपन्व, छैपरा, *suddenly, unexpectedly.* नन, यच्यपी, यची, नछीं, नछी, *if.* राप, राच्यपी, राचची, तछीं, राछी, *then.* उप, *silently.*

SECTION X.

Of Syntax.

1. In order to form sentences in this language it is usual to place the agent of the verb first, the object second, and the verb last. *Exam.* मीं न्हांघंच्या ठाज्नास् मानीन्, *I will beat his dog.*

2. The substantive or verb concerning which any thing is spoken, is called the **वीशीष्य**, the **Vishishyu** or word to be discriminated and whatever expresses any peculiarity, quality, or defect thereof is called the **वीशेषण**, **Visheshunu** or discriminating word. This is an adjective if the **vishishyu** be a noun, and an adverb, if it be a verb. The **visheshunu** sometimes consists of a sentence or sentences by which some property, or circumstances of a word are described; and, though composed of subordinate **visheshunus** and **vishishyus**, is to be considered as its adjective, or **visheshunu**. *Exam.* फान न्हांगळ् यणी ययन्मयाभोग्य गोद्य, *a very good word, and proper to be heard.*

3. The *visheshanu*, however long, should always precede the *vishishyu*, and must agree with it in gender, number and case. When it forms a compound word with it, the terminations of number and case are not expressed. *Exam.* फ़ान् न्नांगम मनुष्य, *a very good man.*

4. The genitive case always agrees in gender with the word which governs it. The genitive in ङ्, and adjective in ङ्, are masculine singular; that in ङी, and the adjective in ङी, are feminine singular and neuter plural; that in ङ, or the adjective in ङ, are neuter singular; that in ङे, or the adjective in ङ, are masculine plural, and that in ङ्या, or the adjective in ङ्या, are feminine plural. ङे or ङ्या, and the adjectives in ङ, or ङ्या, agree with nouns in the accusative plural, or the locative case, at the option of the speaker. *Exam.* त्या न्ना घात, *his father.* त्यान्नी माय, *his mother.* त्यान्ने घोडे, *his horse.* त्याच्या घणीणी, *his sisters.* त्यान् घन, *his house.* त्यान्नी घनं, *his houses.* मीं त्यान्ने or त्याच्या ङ्गनास मानीन्, *I will beat his dog.* मीं त्यान्ने or त्याच्या घनीं ङ्गिन्, *I will go to his house.*

5. Some neuter and common nouns, and a few feminines which end in ङ्, or a consonant, make the nominative plural in ङी, as ङ्गन, *a dog,* ङ्गिगड, *the name of a particular ornament,* घणीण, *a sister.* The genitive and adjective in ङी must be always used to agree with these plurals. *Exam.* माशीं ङ्गनं, *my dogs.* माशीं ङ्गिगडं, *my looguru.* माशीं घणीणीं, *my sisters.*

6. When any thing is said to be done *with* another, except it mean *in company with*, or *by the instrumentality of*, it is expressed by affixing शो to the word denoting the person with whom, or the thing with which the action is done. *Exam.* घनग्याशो षडाई घेरो, *there is war with the Mahrattas.* मणशी फेग्न घेरा, *he met with me.*

7. सा, स, शो, and श्या are added to adjectives, in the form of enclitics, to give emphasis to the word, or to express the English words, *even*, &c. *Exam.* सछनसा घोडा घेजिन ये, *having taken the little horse come (hither).* नांग्हुस पन्न घेजिन ये, *taking the good cloth come (hither).* नांग्हुशी ट्टेणी घेजिन ये, *taking the good pen come (hither).* छुचनशे ट्टेमरुं यण, *bring that handsome child.* शाघण्याश्या घायन्न पाठी केरा *there is need of some clever women.* फानशी घन पाठेनु खडरा, *I having seen many houses came (hither).*

8. When the object of a verb with its *visheshanu* consists of a long sentence, or of several sentences, and the agent consists of one or a few words, the object is placed first, and the agent immediately precedes the verb. *Exam.* सर्पाशक्ती मान यणी अतीशय च्याबु सृष्टीस्थीतीमर्चा ईश्वनास मीं नमस्मान् मर्मां, *I bow to the almighty and most merciful Lord, the creator and preserver.*

9. The agent of an active verb is always in the nominative case, and that of a passive verb in the instrumental, or is expressed by a form which is equivalent to the instrumental.

Exam. मीं प्रभेनीं, *I do.* समच्याने प्रेष्ठ करी, *this business is done by us,*

10. The agent of an active verb in the imperfect, perfect, and pluperfect tenses, the first and second persons plural excepted, is in the instrumental case. The forms of the instrumental used on this occasion are म्मां, *by me*, खां or रां, *by thee*, च्यान or च्याने, *by him*, and च्यांछीं, च्याघंछीं, च्यानी or च्याघंनी, *by them.* *Exam.* म्मां च्याघंसं म्छास्य, *I spake to him,*

11. The agent of a verb in the preter tense cannot be in the instrumental case, if the action be suspended upon the performance of a prior action expressed by an active participle, because the verb, though accounted active, is really passive when thus governed. *Exam.* यीशु पीरानान्चे घर्नीं येठिन, पीरानान्ची सासू फ्पनाने पीडीरा शयनी पाठीछ, *Jesus, having come to Peter's house, saw his wife's mother lying ill of a fever.* The agent of this sentence cannot be म्मीसुने, because of the subordinate sentence पीरानान्चे घर्नीं येठिन, but if that be omitted the agent must be in the third case. *Exam.* यीशु ने पीरानान्चे सासूसू or पीरानान्ची सासू फ्पनाने पीडीरा शयनी पाठीछ, *Jesus saw Peter's wife's mother lying ill of a fever, or Peter's wife's mother, lying ill of a fever, was seen by Jesus.* In the active form the genitive must be in च्चे, because it agrees with an accusative; in the passive form it must be in च्ची, to agree with the gender of the noun सासू.

12. An active verb usually governs a noun in the accusative case, and the subject of a passive verb is in the nominative case. *Exam.* मीं त्यांचंस पाहोन्, *I will see them.* हे पुस्तक माझ्याने लिखिल असे, *this book will be written by me.*

13. Verbs signifying falling from, separating from, going from, receiving from, &c. govern a noun in the ablative case, *Exam.* तो घनारून नोघास, *he came out of the house.*

14. Compound verbs active, viz. such as are formed by adding the verb मरण to a substantive, govern an accusative case, but if the verb be considered as distinct, the noun which gives force and meaning to the verb is constructed with its object in the genitive case. *Exam.* ईश्वनाची पूजा मलां or ईश्वनास पूजा मलां, *I worship God.*

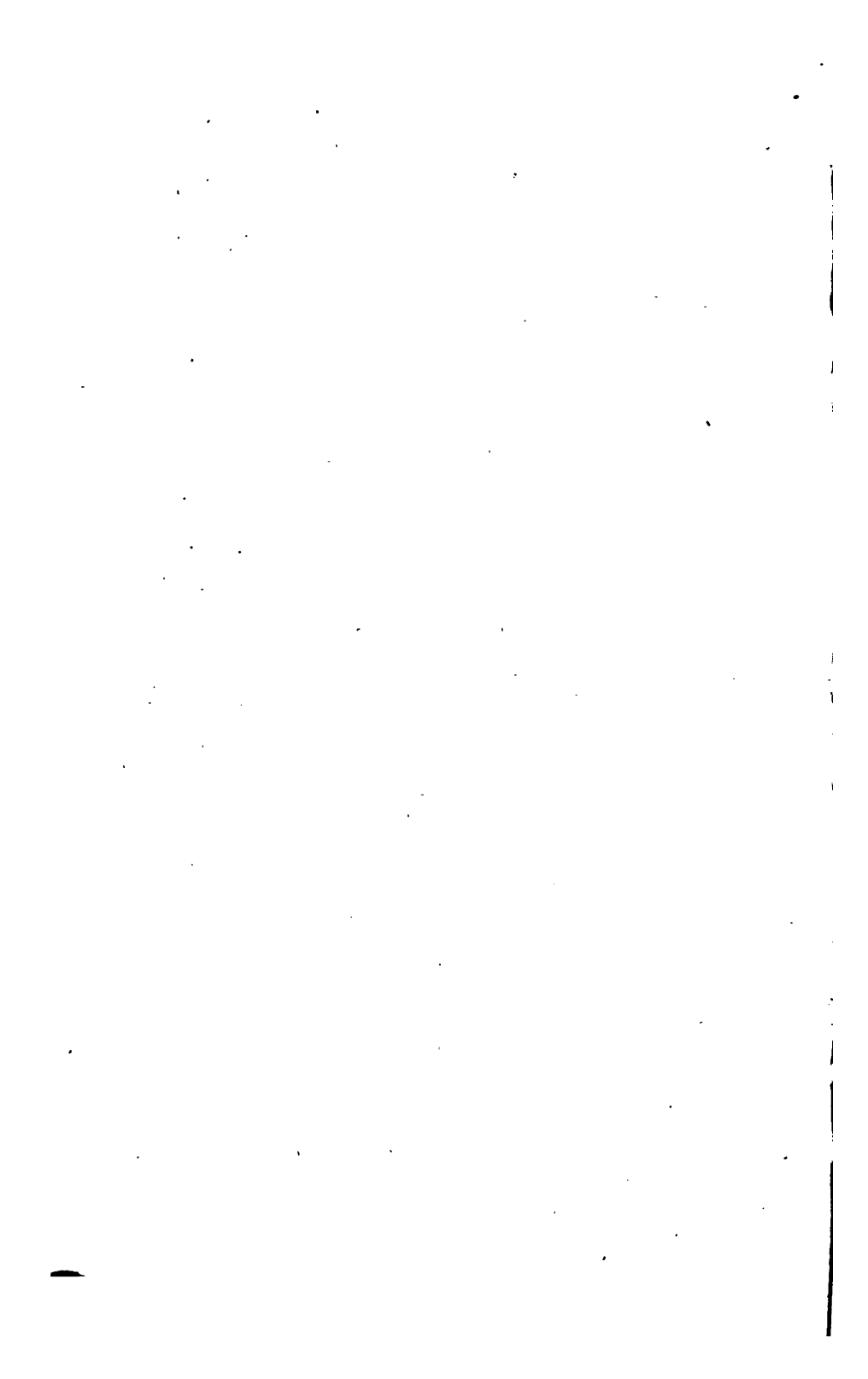
15. Verbs of motion towards a place or thing govern a noun either in the locative or accusative case; those denoting arrived at, or remaining in a place govern a noun in the locative case only. *Exam.* मीं घनीं or घनास जातो, *I go to the house.* मीं घनीं नाठरो, *I stay in the house.*

16. The infinitive mode of a verb, followed by पडण, to fall, governs a noun in the accusative case, to express obligation. *Exam.* उम्यास मद्रमदींरा अन पडे, *you must go to Calcutta.*

17. When a comparison is made between two sentences, that which in English would be last, must be placed first in this

language, and the word **अपेक्ष** affixed to it. *Exam.* या संसा
 नारां छिद्योयांन चमन प्रनण नप्रनीं अयापेक्ष उचम खछे.
it is better to subdue the appetites in this world than to go to hell.

18. That member of a sentence which is governed by a relative pronoun generally precedes that which is governed by the antecedent. These pronouns must precede the noun in the manner of adjectives, and never follow as explanatory of it. *Exam.* अ मनुष्य उमने घनीं गेघेरा रो मासा छपेछी
 यम छेरा, *that man came to my house who had been to yours.*

APPENDIX.

DIALOGUE I.

સાહેબશી યાજ્ઞી વ્યાધને દેવસામાજી ।

સાહેબ સમ્મત ।

દેવસામા પલ્લં યજ્ઞ ।

ક્રનાલ્લાલો સામયી સોધ્ય પ્રનીપ ।

સર્પ સામયી સોધ્ય યજ્ઞે સાહેબ ।

મોં પલ્લ નેહુ ન્ ક્રનાલ્લ પ્રનીન્ ।

ગૌપન ઊન્શ્વાસ ઘમ્મઊન્ યજ્ઞીપ્ ।

ઘક્તર્ ઊન્નમ ।

ઊન્શીનો યજ્ઞેયજ્ઞેર્ સાહેબ ।

વ્યાધસ્ ઘસાયાસ્ તૌમી જે ।

ઊન્શીનો યજ્ઞ ઊમ્મ્યાંસ્ ઊન્શીન પ્રાન શામ્ ।

એ સાહેબ ઇમે આમમૂલે જ્ઞંઠીમ ઊન્શીન શામ ઇના ।

અસા ઊન્શીન શામ્યાંસ પઠ્ઠ્યાંર્ શ્વેલ્લંઘા ઘર્ષ્ટ ।

અર્તા અસ ઘેણાન નાઠી સાહેબ ।

અન ઊમ્મી અ ઊન્શી નદ ઘર્ષીર્તેર્ યા ।

ઘક્તર્ ઘન ।

(Continued.) તેન્ ગોઘ્ય ।

ઘનસામા સ્પની સોઘ્ય મનોપ ।
 ઊનમ મનવીર્તો ।
 સ્પની સોઘ્ય જ્ઞાહ્યષઠે સાઠેઘ ।
 માસે પનઉન્ યેષ્યાપાપેતો સંપામ સીઘ્ય મનોપ ।
 બે વાલા મનવીન્ ।
 ઘનસામા સનમ્નન ષમ્નષઠે ।
 ઘન વાઘ્યાષ તન ષમ્ન વાઘી સાઠેઘ ।
 મ્ન ષમ્ન વાઘી ।
 ગમ્ન મ્નહ વાઘી મો તો મ્ન ષમ્ન વાઘી ।
 ઇમ્ન મનુષ્ય ધરૂન્ જ્ઞાન્વા સમાન્વાન ષાળીપ્ ।
 જ્ઞાન્વી ઘન તન જ્ઞેઘ્યાસ્યી ઠાઠિમ્ વાઘી સાઠેઘ ।
 ઘન ષરાં ષ્યાસ્ જ્ઞાન્ને ઘનાન્વા ઠીજ્ઞાના ડ્ઞહ્ન ટેપણ ।
 જ વાલા ડ્ઞહ્ન ટેવીન્ ।
 સંપામ સોઘ્ય જ્ઞામ્નષઠે સાઠેઘ ।
 તન પનાર્તો ત્ વગઉન્ ષર્ણીપ્ ।

(Continued.) તેન્ ગોઘ્ય ।

સનમ્નન ષમ્નષઠે સાઠેઘ ।
 વ્યાસ્ મ્ન મો સમોન ધેઉન્ યે ।
 સનમ્નન ઊમ્ વાલ ઊમ્નોન મ્ન જ્ઞામ્ ।
 જ્ઞાનીનાસ્ સ્પસ્થા નઘ્મરા મ્થળૂન ઊમ્નોન જ્ઞામ્ ।
 ઘન ષરાં તન સ્પાસ્થ્ય ષતે મ્નમ્ મ્નમ્ મ્નમ્ સમ્મશીપ્ ।
 ઘે સાઠેઘ ષરાં મ્નમ્ સમ્મેન્ ।

ત્યા પ્રમાણે મીં યાહ્યા પ્રનીન્ ત્યા પ્રમાને નાઠાં સમ્પ્રશીટ્ ।
 ઘે સાઠેઘ તેપાવેતો નાઠાંન પ્ર્યયં પ્રનીટ્ ।
 ઘરાંશીન્ શ્વેષ્ટે અઠિન્ ઘૈસ મીં નેઠિન્ ઠિટ્ન પ્ર્યયં સાગેન્ ।
 સનમ્પ્રન ઘાઅનાઠિન્ પ્ર્યયોમ્ પલ્લં ઘેઠિન્ યે ।
 ઘન સાઠેઘ ઘણતોં ।
 પલ્લં ઘણશ્ચ ઘઠેટાં તે પાઘવીટાં ।
 પ્રેણતો પલ્લં પ્રેણા મોહ્યન્ ઘઠેટાં સાગ્ ।
 ઠે પલ્લં ઠાઘ રૂપૈયે ધાનાન્ ઠીશોઘી ગર્હાંટાં ઘણશ્ચ
 ઠેટાં ।
 મમ્પ્ર ઠીટામ્પ્રી પલ્લં રાન ઘેણ નાઠાં ઠશ્ચ ધાન ઠેઈન્
 યારુપ યાન્ ધાના ત્રા મોટ સાગ્ ।
 મીં ત્યા પ્રપજાશી વેગલ્લ-મે ટ્ સુમ્પ્રીન્ ઘેઠિન્ સગિન્ ।
 રાપ્પા નેમ્પ્રીટાં પ્રીટીમ્પ્ર વૈમ્પ્ર ઘઠે સાગ્ ।
 વૈમ્પ્ર અ ઘેટા તે ઠન્ પ્રામ્પ્ર ઘરાં ઘોડાન્કલેટ ।
 રૂપૈયે પાઠીને રાન ઘનસામ્પ્રાપ્તન્ ઘે ।
 ઠિમ્પ્ર પાઠીને તેવ્યાં ઘેઈન્ ।
 સંપ્રતો ઘેડાન્વા ઠાણા વાણવીમ્પ્ર પાઠીને ।
 ઘન ઘણવીન્ ।
 પ્રાસ સનમ્પ્ર વામ્પ્રનાંઘે વંઠીન્વાન્વી પ્ર્ઠ પ્રરુન ઘણ આઠાં
 વા વંઠીના ઘ્યાયન્વી ઘાહ્યા ઠેઈન્ ।
 ને ઘાહ્યા ઠિઘ્યા પ્ર્ઠ પ્રરુન ઠાઈવીન્ ।
 સમ્પ્રમ ઘન મીં ઘર્નો અટોં ।
 ઘન અ ઠિઘ્યા સમ્પ્રમ્પ્રોં ઘેઠિન્ ત્યા ત્યા પ્રમાન્વી ઘાહ્યા ઠી
 ઠીઘઠે તે સર્પ મન ।

DIALOGUE II.

સાહેબાશી યાજી ઇમે ગૃહસ્થાશી ગોઘ્ય ।

હાહીમ્મ ગૃહસ્થ યપ્પૃષ્ટે સીગીસ યપ્પૃષ્ટેટ ।

યેહી ઘ્યા ।

સમ્મમ્મ સાહેબ ।

સમ્મમ્મ પન્નો ।

ઉમ્મી ઘને યમ્મ ।

દે સ્સાહેબાન્ને હાનુયમ્મને ઘના યાહી ।

યપ્પણ રાત્ત ઘને હાસ્લા ।

દે ઈમ્મનાન્ને મ્મપેને ઘના યાહી ।

શોમ્મ યમ્મ ઉમ્મી મ્મય મ્મનોહય મ્મરુત્ત યપ્પૃષ્ટમ્મ ।

યપ્પણ્ણા સીગોન્નો ઈહ્હા જ્ઞાન ઘેરો મ્મણૂન સ્સર્જાણામ્મ યમ્મ ।

મીગી મ્મપા મ્મેહ્હ ।

સાંગા પ્પેમ્મનં ઘાહ્હં ઉમ્મી ઘ હાપ્પે રાત્ત યાહી ।

દે સાહેબ યપ્પૃષ્ટે હાનુયમ્મને સર્પ ઘને યાહી ।

મ્મય ઉહ્ચોમ્મ મ્મનોરા હાસ્લા ।

પૂર્વી મ્મમાપીશહાન્ને મ્મનોરાઘેરો પન્નુ સંપ્રતો ઉમ્માન્
હસમ્મ યાહી ।

મ્મ યારાં ઉહ્ચોમ્મ મ્મનોરા નાઈરા ।

યારાં ને ઉહ્ચોમ્મ મ્મનોરા નાઈ યાન્ન મ્મનણ છે મ્મો પૂર્વી ઓ
મ્મમાન્ને હાનુયમ્મ જ્ઞાન ઘેરા યારાં રાહુશ નાઈ ।

રાત્ત યારા ઉમ્મવી નીપીમ્મ મ્મસ્થાન્ન વ્વાહરો ।

નપ્પહ્હ મ્મઈમ્મ મ્મપ્પ યાહે હાન્નાન્ન ઈન્નેન મ્મરુત્ત મ્મહ્હ
દોપણ મ્મનરો ।

મહા છેનદેન મર્મા યણી આંવ ઊમ્યાસ્ મય મીઠરા
તે સાંગા !

પરુલા ગાઘણ ઠેઊન્ ઋગ છેતં આંવ રૂપયા છેણ રૂપેયે
શેમરા પાન મીઠરા !

અપે મય ગાઘણા ગાંઠીયા પાપાન ઘઠરા ઘેરા અઠો !

નાઈં સાહેઘ મન્વીરા મર્મીં !

ઘન અપે ણેણા ઊચોમ અસા અહે મી ન્યાંર મીઠગરા
પ્રાન ઘેરા !

DIALOGUE III.

શ્રીમન્નાશો યણી નાયમ્મશો !

અને ણેણી અઈં !

ઘે મઘનાન મીં અઈં !

નાયમ્મશીસ્ ઘમ્મઊન્ યણ !

ને અમ્મા !

નાયમ્મશી ઊમ્યાસ્ શ્રીમન્નાઈં અત્પીષ્ણહે !

અમ્મ !

અને ણશ્યાસ અસે સમયીં ઘમ્મપીષ્ણહે ઊમ્મ અઈં ઠાઊમ્
અહે !

નાઈં મઘનાન મ્મ રાન અઈં મ્મજ્જ નાઈં પનનુ અસ
વગરા ને અણ્ણી અર્યાન્ની અમ્મા મન્તીષ્ !

શ્રીમન્ન મય મન્વીરા અહેરા !

પીઠ નીવે અંઠ ઘાનપઠાપન ઘસ્ટેઅહેરા આી ણેનેન
પન્ન રાયા મોનોપ અપા ગામ્માપન ઘસુન્ શ્રીમન્નાશી ઠો
ટ્ટરાઅહેરા અણી અનંઠમાગ મ્માગેન્ના ઘાનેગા નાઘેન્નીં સ
મોન ઊપ્પા અહે આસ્ અંઠ, મોઘ ડસરાઘેરોર ઠે મ્માં ઘુ

મન માત્ર પાછીટે પનંતુ ક્ષણતી ગોદ્ય ઉસરાઘેતોરા તો ઈ
ઈં ઘયમીઠુ નાઈં !

અને પોત્યા માશા શેમ ઘણ !

ઘાપ !

મોલે ક્ષેઠે !

છેમ્મૈડોચ્ચા ઊમ્મ પ્રતો ગોદોસ્ મ્હગ્ઠ પાછોને અણતોસ્
શ્રીમનામરુ અરોં ! યાસમથોં મોલે ઘણાપેરા મો નાઈં શ્રી
પન મોં ન માંગેન્ રૌપન ઊમ્મ છે છુન્નર નાઈં !

માઘનાત્ર માસાને ઘપનાધ શામ ઘરાં ઘસ ઘેણાન ના
ઈં !

માક્ષે શાંગારો ત્રાઠ !

(Continued.) તેન્ ગોદ્ય !

માઘનાન નાયમ્મની ઘટ્ટેરા !

નમસ્માન !

નામ્મમ્મની !

ઘણા !

નાઘોની ઘઠ્ઠઘથે !

છેશીયાસ્ ઘામેન્વી પ્રક્ષુરોરા ન્યા ન્યા પ્રમાણે મ્હણેરોં ઘા
ના પ્રમાણે ઘપણ ત્વીન્ છેઠિન્ મના ઘણી ઠપમન્ ઘેય રો
મન્ણ !

ઘામેન્વી લ્હાઈ પૂમી મોલુન મધ્યસ્થલોં પન્નાસ ઘરા મંઘ
વેઈંંગે ઘાનાઘનોવે મધીંહુ છેમ્મન ઘણી ઘાન્વે વ્હાંમે
ળ્યા મ પંદ્રા ઘરા વ્યા ત્વાન ક્ષેઠજા ઘણી સખ્ખાઈ ઘાન્વ પ્રમા
ણે ! મંઘ ગોઠ ઈનેની ડૌમ્મવે ઘાન્વા પનોટ્ ઈજઈ તેન્
મ્મન પણ સખ્ખ્યાન્વો ઘરા માત્ર ઠાલૂ વેઈંડ ! મ્હઘ્યા મ્મ

जी अणी पगीया छीनपे नमांच्या घेरीम। पनोड धनण व
 पो पगीया नंगाळ नंगाच्या मरुन् व्यापन सोनौळ माड
 वेष्ट घुव्यानाना प्रमनाच्या घेरीम। धुळुछे छिणान वंध
 रण अणी पड्चे घानारी पनोछे मोनमी मधुमन ननछे
 मी नान दंशीया खांता नममी राधा ममधमुने मनापछेवा
 पडछा वंधरण समयोपयुक्त शीराळळीं पीमयती गळुच्या
 ना राधा जिघानाने झळीं शीराळ्पागींवा अणी पर्षा झळुं
 पांढने पत्तावा या नोरीन्वो घेरीम। घानछनीने वेंव्य
 श्रुतो पूर्वेमडे मुझघाना तछेता।

छदीणमडे मोगन्यावा तछेरा खान नन घेझवा। पञ्ची
 मेमडे एमे पळीने अछी तुछी शेपती न्वापा झडळ यांच्या
 पव्या। छिननेमडे समयानुरूप फुडं झपीछ अरीष्टुछीं
 नवन ममन घामेने नळीं चाशेस् राछछीं मंध शंभन घरा
 रूंच पंनपीस् पीस् पधना घरा प्रमाणे अणी मोनी घाठेन
 छरुो छिंट घेडीं नाघ्यान्वी अगा छमीमडे अणी स्प्या ठेप
 यान्वी अगा फुसने मडे अण्छीन माणसं नावयान स्थळ
 तीसने मडे छानोवाने समोन नौम पम्मा म-गीनीवा छींछीं
 यार्पीं अळुछ झंछीं घेछुछे रोडंम्वी अगा वसे अणी
 मझंने तछेखाननन नळीं मडे नान राळीं खाने नानी घाव
 मायनाने झंठ छिंमनान घांघेछे अरीम। प्रती घाणपन
 एमैम न्वांछणी व्यापन नौघाना घेछीं व्वा नौघानान्वी ममडं
 छीउममा धनण प्रमारी झंपन नंगा मेनीन मम घेछीं व्वा
 नोरीन घेछीं व्वा अणी नौछींमनोने नपळ पळाने वंधा मण
 स् पेरू वामरुछ वानीन शमताळू छासा प्रमारी फळान्वी
 नळीं मडे खाने छींमडे हाप्र मानीच्या म्मां पेनायान्वी अगा
 वसेड साध प्रमाणे पेनया अरींम याने छिन्वा पेंना दा

रूप को छपन पाछेने तो अमछान धन्नापन नोक्ष मनपुन्
 व्या । धार्गता माली घेष्टछान नीम्मे पाछेनेत् तीम्मे ठेप
 म्माने धाम स्पच्छ नाछे न.ण न धेछि पापे ।

ने खला ।

न्मा न्मा प्रमनो वल्ला शाछु राछनु रूप मनोन् नाधोनीओ
 थयमरा खछेत् ।

मीं रान सछेप रोचे अछिं समणान न.छीं ते रोचे सपथा
 नाछुत्तीष्ट ।

मधीं मधीं मीं अछिन् म्मानान चेत् अछिन् ।

खश यास् उम्मीछो श्रीमन्ता वी खला न शाछु रो रूप गो
 द्य ध्यानांरा ठेप ।

यान् नीता.ने मनण पडेष्ट ।

धे नाधोनी म्मां न्मा न्मा गोद्ये म्मग्गारात् रो सर्प उम्मे
 नीन्नांरा प्रवीष्ट म्माआरा मी नाछीं ।

धे मघनान खपधी गोद्य थय मीत्तु ।

खल्लनू रूपन् धेछिष्ट् थगी नायमत्रीधी मधेत् अछिन्
 शोक्ष समान्वान घेत्तीष्ट श्रीमन्तान्वे प्रतापाने यथास्थीरा धे
 छिष्ट् या सेपमन खनन पडणान नाछीं थणी नेथ्यां नेथ्यां अ
 ओ प्रमन घेरा अछिष्ट् रोथ्यां रोथ्यां समस पीनन्ती मनोरा अ
 छिन् ।

मान छि लम थारां पीछा थ्या ।

DIALOGUE IV.

पीछेशाळन मीत्रपापुन पन्नाशो पृत्तान्तान्व मधोपमथन ।
 झय धे पन्तो धनीं थय ।
 झण थछे ।

મોં !

એણ સડ્નો મઘનાન !

યા યા યાન મોગ સુઘીન ને અપટ ઘૈન શાઠ !

મઘીં યેણશાઠ !

પનવં અમ્મં !

શનોન અટીશય સ્સુશ શાઠવઘે !

એ પ્રવસાને અમ અપણાસ્ રાપ વીછીરા અઠેરા સમયાસ્
શ્વેણ પીગ નાઈં અણી વઠેંરા વાઠરાં વાઠરાં મુસાડા નોઘ
શો આઘવને ઊંચાને અપ્પ શનોન નલુન્ અટં અણીરાં
ઘનાને ગઠા ઊન વલુન્ ફાગટો !

મ્મંસમ્મલ્લોં ઊંતુન્ સ્સન રંઘ્યા મરુન્ ઘોડ ઠોંગંટ ઘા
જીન્ મનોઈ મેઠ રાન ઘર્ નાઈં શીમડોહે વઠેંરા રાવમ્મ
ઈં અય નાઈં !

અઘે અટમં મોગ ઊપપ્પ અઠે પરપટીયે મેલ્લં અટી
શય ઊપપ્પ અનંસ મેમ્મવઘે યાસપ વઠેંરા મેલ્લાને શાં
શારો પ્પટીનેમ મનઈંરા વાઠરા યેરા નાઈં !

મ્મં અસા ઊંચારા મઘીં નઘ્પરા યાવ મ્મનણ અય !

ઊંચીં મીમ્પી અયમીઈ નાઈં ! ઠેપીહે નાન્નાને ખાવ
ખાવંરા મ્મગડા શામ્મવઘે ઘમ્મગ ખાઠી મીટીમ સૈલ્લ ઇપ્પ
વઠ મરુન્ નાપ્પ્યાના વઠંગ માંગટો યાજીલ્લં પરપટીયે મે
મ્મંસ ફાપ્પટ ઠે મેમ્મ ઇમ્મન ઘેઊંન્ વઠસરુ યાન્ મરુસ જી
હીન્ ઘેટોટા નામ્મ રાન અપટે ઘનાને વીનોઘર્ પડમ્મવઘે
શ્યાચ્ચાને યાઘંવં પાનપલ્લ મરું સમ્મરા નાઈં !

ઘં રાન વઠેંરા પ્પાન સશંમીરા ઘેઊંન્ યેણ પડરા !

ઘે !

અપચાસ્ યા મવસારાં અય મામ્મ શાઠ !

झर्यो फ़ानरान या प्रगडारूप मोळइ नाथो पनकु म्मां
 शेचे अम चशयं चान्व पनायण मेष्ट्येरा व्हांरा नान्माइडुन्
 छोन सछत्त रूपैये व्ण्णी छीप्रणाने पांन्व शे पभंड यछस्थां
 नपळून् घानाशे मीराीम रूपैये लडुन न्नी सयस्रान्वे पेगांग
 मोळाष्टेरा ।

खल् ।

या समय्यास् ने हे मोळाष्ट छेयो मोयी गोद्य व्ण्णे ।

छे मघनान छन ।

घन स्वस्थ दोम चर्नी तान पापष्टेरा, घन मोया मभ व्ण्णे ।

DIALOGUE V.

छीप्रचर्नी छीप्रडे या ।

हे साछेघ व्ण्णे ।

व्ण्ण छीनशीछाद्या छेत्तन् छीचन मीराी व्ण्णव्ण्णे ।

मांन्व व्ण्ण नेप्रडे घाना व्ण्णान्वा नेग लडुन सरान्ना व्ण्ण ।

मौनेन्वा मछोना व्ण्णा ।

ने व्ण्णा साछेघ ।

सीधंछीने मेळसं न विसघनाछानांस् या छोळो नमाराीस्
 सांगण ने मोठीमास् व्ण्ण पडेइ ।

म्मां म्ण्णन् व्ण्णा मेळव्ण्णे ।

पाठमोवी सामथी व्ण्णजिन् पाठमो प्रस्तुग प्रवद ।

याठमो सीध्द श्ण्णव्ण्णे ।

मेव्णां श्ण्ण ।

संध्या म्ण्णो सीध्द श्ण्ण ।

मज्ञांवी चर्न पनद व्ण्ण छेराीरा व्हांरा ससान्वान म्ण्ण
 म्ण्णवेरा ।

શાશ્વીયાં છોહોસ્ ગેટ્ટેરા !
 ત્યાઘંવે સમાગમોં ઝેણ્છી ઘુઘ્ધીં માંન્ નાઈોં !
 ગજેશંપન્ન સાંગારો ગેટેવ્થેરા પજ ત્યાઘંવે માઘરાનપણાં
 વે છોપસં વ્યટેરા રાઈાં ત્યા માઘરાત્યાસાનીંધી ઘુસના ઘુઘ્ધી
 પન ઘેણ પ્રઠોન !
 પત્રાન્વ ઊન્ન મૈમન છુઘા !
 ઊઘ્યા છુઘોન્ !
 ત્યા પત્રાવે સઠીરા વૈં ઇંસાં કીંડી પાઠપૂન્ ઘ્યા !
 પન !
 ઝેણ્છાંવે ઘુઘ્ધાન્વી પાઠપું !
 માપનોઘાસા વે ઘુઘ્ધાન્વી છુઘપુન પાઠપ !
 વાળ્છીન્ ને ઝંઘોં પાઠપીણ વઘે તે ઊઘ્યા સાંગેન્ !

DIALOGUE VI.

ઊમ્ઠી વમ્મ વમ્ઠીઈોં યેરોં તેછો ગૃહસ્થ માઘારૂન્ યેરોઈ
 સ્થપન્ન પીઠંઘ મેઘ્યાન તેછો યજિન્ પાપરોઈ ને ગોઘ ઊ
 મ્ઠી મ્ઠણાઈ તેન્ ગોઘ વમ્ઠીઈોં મ્ઠણું ! ઊમ્ઠી મેઠઘે
 રોરા ઊમ્ઠી ત્યાઘંશી પેવ્ય શાઘ ઘેરોં મી નાંઈોં ! ઊમ્ઠી
 વમ્ઠે ઘનોં યા વઘપન વમ્ઠી ઊમ્ઠે ઘનોં યેઈ !

ઘઠારા વાંગઠ છેન્ પ્રના ઊમ્ઠી ત્યા ઝર્યાસ્ મેટેઘેરોરા તે
 ઝર્યાં રાન પ્રરૂન્ વઘેન્ વાસાઈ વમ્ઠીઈોં ઊઘ્યા પંચેન્ અઈ
 પ તેન્ પનનં પાપેરો યેરોઈ ઊમ્ઠી યામ્ઠર્યાસ રાન શીઘ્ર અ
 ઠેઝર્યાં પ્રરૂન્ શીઘ્ર યેઈન્ નીનાપસાંગા ! વઘે વાન તે વાંટે
 ઘેરોરા ઊઘ્યા ઊમ્ઠાસ ત્યાંઘંવે ઘીંઘાડી અજ ઊઠીરા વઘે !
 એ સનઘાન વા પ્રજને મ્ઠણૂન્ અયં વાંન્વા માન ઠપણ વઘગઘ
 વઘે !

અથે માં ઝર્યામ્ અપણ પાઠવીઠઘેરા ત્યા ઝર્યામ્ માં સર્પ
મરુન વેઊન અઘેવઠેં ।

ઉમ્ઠી ઈમ્પડે યા ને ગોઘ્ય શ્રીમન્નાન્વે સેવેંટા પીહ્લપ્ત પ્રના
યાસ ઝરઠ મ્ઠરઠ ઠે શ્રીમન્નાસ મ્ઠરઠ ઠાઠનનન શ્રીમન્ન
ઝય ઘોઠઠેરા શ્રીમન્નાન્વા મનેઠય ઝય અઠે બે શ્રીમન્નાન્વા
મનેઠય અસેઠ ત્યા વ પ્રમાણે પર્તાણુમ્ મરું ।

અથે અઠ્ઠમોઘ્ય ઝનનાંટા અયઊંન્ અ સાઠેઘાન્વે ઝનનાંટા
મ્ઠણૂન્ ને અઘ્લા મનોટા ઠે સસન યેઊન અમ્યાસ સાંગા ઠાઠ
નનન અપે પીન્વાનાંટા ને ગે, અ ઠૂઠ યેઈઠ ઠે મરું ।

ઉમ્ઠી ઈમ્પડે યા ઝરઠો ગોઘ્ય મ્ઠણાયાન્વ અઠે અયઊંન્
અ સનેને ત્યાઘંસ સમાગમે વેઊન્ યા । ઠોમ્પડે ત્યાઘંન્વે નંપંઠ
અ અમન્વા નીનાપ પીહ્લપ્તપૂર્વમ્ સાં ઠા ઠોઠી અયઊંન્ સસન
સ્પાન ઘેઊન યેટોઠ અન ત્યાઘંમ્ઠી ઠા જ્ઞાતા ઘેઊન અણા ?
અઠે ઉમ્ઠાસ ઝરઠો પીન્વાનઠી અઠે ઊઘ્વા ઈમ્પનેઅન્વા મોંગ
ઠોપસ ઘેઈઠ સાને ઈમ્પનેન મોઠી ઈશો મનટોઠ ઠોપા પ્રાન
સોટટોઠ પ નોન્ ઘાંટા નેશ્ત્રી પ નાન્વ પ મોઠા ઘેનઠી ઘે
ઈઠ । શીઠનાન્વે સર્વ ઘોન ઘોન ઝેમ્પ પ મઘજ્ઞન પ સંપૂર્ણ ઝમ્પ
ઠે મોઠે ઝેમ્પ ઠામજ્ઞા પાઘયાસ અટોઠ અમ્ઠોઠો સ્પાન ઘેઊન
ઠામજ્ઞા પાઘયાસ અંઠિ મોઠા ઠોપસ સામ્યાપન અમ્પ ઠોપસી
મોઠે સાઠેઘાન્વા ઠનઘાન ઘેઈઠ સર્વ ઠનઘાની ઝેમ્પ મોઠે સા
ઠેઘાન્વે મોઠીસ અટોઠ । નનના ઘેટોઠ અમ્ઠોઠો મોઠીસ અ
ઊંનનન ઘેઊં । અમ્યાસ પલ્લે શીનોપાપ મીઝાયાન્વી પઠ
ન્ની અઠે પાઘપં પેલેપન ઝય ઊપયોગ ઘટ્ટો ।

અથે અઠ્ઠમો અપણ ઝરઠો ઈમ્પનેનો ખાષા ઊમ્પનટા ।

अधनान अस्थीं ह्येत्तन्पणो मष्टम्व्यांरा संगतौ गुणाने झं
 र्थौ शीमझेघेरां नोपठ पोनपण घेरा सानो पीसननें । झं
 र्थौ झंर्यौ अठपीरो ओमन्नावी अघ्ना श्वाभ्यास् अश्यास् मेघ्या
 ने अरांर्यो शोक्तिं समतां ।

अद्ये र्धं गनेनी मोगे पीव्या अद्ये शीमभ्यास् फान्तिपयोगी
 पडेष्ट ।

घकंरा न्वांगष्ट मों यान्वा अिच्योग मन्त्रों ।

अज्ञी गेष्टे अघेरा अ्याअपश्यांस् अेठिन् येरांष्ट अिस्थी उठे
 न्नम अम्यं र्थौ म घुन् येरां । नन र्थो अ गेधिन अम्याकं न्पा
 पेरा रान घकंरा अिचम अद्ये नांछी रान यार्धने अणायसत् प्र
 यक्षि मनण पडेष्ट स्थान्या पाठपीन् प्त्रोम ।

मधनान अय वीन्ता रोथे पापभ्यापन अपष्टे अघ्ना प्राप्ता
 णे अिच्योग भेम अर्धेष्ट ।

अद्ये राखा मों रान माधराना शार्धे र्थंरा प्त्रं मगष्टेरा पृ
 र्ध्यापस्थेरा र्धं र्थं शीथळ श्वाभ्यास् नोपनात्र अुष्टी शीमपी
 नाथों । तरुणापस्थेने अुष्टिस् पीसरुन शनीन अनीअ अ
 णून् अश्या रोम र्थीर्धं न्त्र सेपन् मनापं अरां वीनं नीननें र्थो
 पस अघेरां तरुणापस्था अद्ये नात्र रामाशे पाघेरा अुष्टी
 मनोरा मास मन याळिळे या रामाश्यांरा मगरा नाथों अमने
 न्नीननीनस् अर्धिन् अेठिन र्थो मोगे र्धीमान्वा रामाशा र्मां
 फान पाठीम अद्ये अ्याळिभंछी पाछेम नांछो र्थो पाघेरा अानो
 पाठीभ्यास् वीन्तास् सन्नाष समाधन अेर्धेष्ट ।

छानो पीछा अेठिन वीनं नीननपळ गेष्टेरा अ्यार्धं स्स्थान

મનપૂનુ છેલિનુ ઘટ્ટેરા ઓમનાનો નીનનીવસઘીરા મારે ઘીસા
નેનાશ્નોના ઘટ્ટોશય તમાશા ઘોરા ઘેરા તો સર્પ પાઠનુ
સર્પી સગઠ ચર્નો ઉપશબ્દ સેમ ઘટ્ટેરા !

DIALOGUE VII.

અમ્હો ઓમનાને ખેગીસુ અન્નેઘેતો ઓમન શોમન ઈલા
યાસુ મેટ્ટેઘેતોરા યાસુપ ખેગ ન શાહુ પનઉનુ મેઠે !

હે અપણામો સલ મ્હગ્ઠ પ્રઠન ઈપસ ત્વઠમ્હાનનને અમ્હો
સ્થાન ઘેલિનુ શોમનેસુ મેઠે ઘેતો યાસુપ ખેગ ન શાહુ અપ
ણાસુ પનઉનુ અપ્પં મગ્ઠ !

અપણાઠો અમને મમાની મ્હય નેમ્હુમ પ્રેહુઅઘે અમ્હો
રાન સર્પ મ્હને અપ્પેનુ અઘે અપમનુ ખનોસા અઘે અપણ
પડોઠુ અઘ !

અમ્હો ઉમને મર્યાના ઘંછોઘસ્લઘને મોમઅઘે ઓમન પ
ડોરા પ્રઘન પેશપે સાઘેઘ યાંશી અપહુ ખેગ મનપૂનુ અગીન
ઘઘઠ મનપૂનુ પલે છેણુનુ અપ્પે અગીનાને મમાપીશઘાની
પન પીઘા મ્હ !

અમનુ આ મર્યાનુ મ્હય પ્રતોપ તો અપણ સ્પટ અઘા મના !
માશ્વાન છે મર્યા અન્નયા ઘેનાન નાઠો અમ્હો પઘેઠેનુ સર્પ
સ્વટ ઓમનાસમાન ઘોઠઠે મેમ યથાર્પ ને અસેઠુ તોનુ ઘે
ઈઠ !

DIALOGUE VIII.

ઓ મ્હોશપનુ સાને મેમનુ મર્વ સોઘ્ધ પ્રતોરા માસુ મર્યા
ઈ સોઘ્ધ મના ! મો અપમ ઘાસોનુ ઘાસ અઠે અન અપણ

सेवकान्ने पशुओं येतिन् शोका भेद्य पशून्ने घर्तारा उच्यते
 अथ अगच्छ येति ।

सायंज्जर्णो श्री गणेशपत्न्य अष्टेर् मोठे नमस्तेन ठाठान्ना
 घन्ने येरान् सर्पं ज्जर्णं सीध्वं ज्ञाष्टं ।

अथे श्रीसुखपत्नास्यो घमपत्न्या उच्यते भेद्य पाठो
 ने रो सर्पं घान्ने घान् अष्टेर् अघन्ने न अघ्नाने ज्जर्णं पशुं
 न्नाष्टनान् नाष्टो ।

अथे ज्जर्णानपत्नास्यो घमपु पाठपत्न्य पाठपीठ
 अथे रोठी अथ प्ररुन् येरोष्ट ।

उच्यते अपत्न्य अ घेतिन् या ।

ने अथ्वा श्री अपत्न्य अत्तां येतिन् येरों घान् घर्तारा ज्जर्णो
 रोध्यानन्तं रोठी येतिन् पापष्टेर् ।

अथे घेपनानपत्न्य ज्जर्णानपत्न्य प्ररुतो सर्पं सनघान्ना
 ठेर् ।

माघ्नान्ने घे सर्पं पशून्ने येतिन् घसष्टेअठेर् । अथे
 घर्तानी सर्पं साठोत्तं घृत्ती घेडे पाष्टमा घे सर्पं घानापत्न्य
 अष्टेर् न्नाष्टो ।

माघ्नान्ने सर्पं घनीन् अष्टेर् न्नाठोठीने पीठपत्न्य भेद्य पशुं
 अथ्वात्तं प्रग पापष्ट ज्जर्णं पनास्यं स्थानं प्रनपत्न्य राठनन्तं सर्पं
 भेद्य पत्न्यो पनास्यमागमे न्नाष्टेर् अन्नेन्ने घर्तो पापष्टापत्न्य
 ने पशुं घाठीन्ने नेभ्यष्टेरो अथ्वात्तं सप्तर्षी पीठपत्न्य पेठोत्तं
 ज्ञाष्ट पेठोत्तं ज्जर्णान्ना अथ्वात्तं सर्पं प्ररुं प्रगष्टे अथ्वात्तं पत्न्य
 पशुं ज्ञाष्टान्ना उच्यते अथ्वात्तं पत्न्यपत्न्य नमपत्न्यो पत्न्य पत्न्य

कृतौ प्रकृं भ्रगृष्टेरा । राचनन्तन बघाडाच्या वेचोक्त शा
 लोक्त सर्प नीरा प्ररुन् भ्रमीभ्र अपघन संपादून ने पना
 ही अष्टेवेतेरा त्यांघं सर्पांवा अचन माप शीष्टान् प्ररुन्
 प्रसन्न भेउ राचनन्तन छिभय पक्षात्रे प. चोन्टी मध्ये भे
 झंस् भोजन नाना प्रजननी पप्रन्नं प खनेभ्र प्रजनच्या शा
 झ प पजा प पापउ प न्गण्णा सर्प साठ् अ म्रनपून् अथछ
 पूर्पभ्र सत्रेस् भोजन म्रनपून् उपी छोष्टेरा राचनन्तन संपू
 र्ण पनारी भ्रन्नसठोरा घोचे पा. छी सभा प्ररुन घसठेरा ना
 अ वेश्वात्रा घेजिं भ्रगभ्र यात्र प्रजनने नान छोपस पापेरो
 अ नंछ भ्रंगळ शास्त्र सर्पां श्रास्थ्यांसठी फेवनने प. छसीणे अ
 अचने प मानाने सन्नोषपून् सर्प श्रास्थ्यांस पीछा भेष्टेराच
 नन्त पनास् नपनी सठं रा अंछाण् छेजिन् नै. ये दी रसी सं
 मूर्ण पनारा पीछा भ्रयाप्रन रोडिन् पनात्या सठं रा. छिशब्द
 क्षेम घर्णो पापठेरा ।

यत्र मना नानो मी मी अहे ।

साठेघ प्र. रा. झ. झ पळे घोडतेरा ।

छीछमराग । म. घमप ।

साठेघ छीछमरागान झेण्ठी छये नाछों अ प्थे नात्री अ
 भ्रया घर्णो गे. अठेरा मनुष्य पाठजिन् घमजिं घउ ।

ने अह्ला ।

छीछमरागान अम ।

साठेघ मनुष्य पाठपीठ्यछे झेण्ठी घट्प्रामध्ये येजिन् पा
 परो ।

साठेघ छीछमरागान अम ।

छिं झेठे अ मरोस नेच्यां कड्नी गों रोच्यां मीळरा नाछोंस ।
 साठेघ नात्रा छीसस रूनु नाठरां पनन्तझड घनने मनुष्य

અપ્પે ઈમામાને ઈર્શનાસ્ મેટેઘેરોર્ ચર્નો ઝેળ્છી નચ્ચરોર્
યાસાર્ગે ચર્નો ઘેર્નો ।

એસ શાઆસ્ ત્વામનો નાછાનાન નાઈર્ મમ્મ ઝમ્માસ્ અલ્લ
અહે ટ્વપ્મન તોંડ ધ્યાયાન્વી સામશ્રો ઘેઊન્ ચે ।

સાહેઘ પ્રક્લરા અહે ।

શેઠન્વાસ્ મ્થળ્ ને ખ્યાયાન્વી પલ્લં ઘેઊન્ ચે ।

સાહેઘ ઘેઠના પલ્લાસઘોર્ ઘનીન અહે ।

નાપીસ્ ઘમ્મપ દ્વાન મનપીન્ નાપી અમ્મ અહે ।

શેઠન્વાંસ્ સ્વાની રૈયાનો પ્રનાયાસ્ મ્થળ્ મોં નઘનેપન અ
ઈન । ઇનમના અહીમ્મ સાહેઘાન્વી નઘન ઝેળે ઘાગપન
ઘેઠે ઠીમ્મળા પ્રક્લ્ ચે ।

સાહેઘ મ્માં અયમ્મોટ્વઅહે ને અહીમ્મ સાહેઘાન્વી નઘન ચેર્
ઘેર્નો મનન્નુ નઘીર્ માળી ઘર્કર્ ઊળ અહે યાસ્લપ મેમ્મગ
મઘીયાર્ ઠેપીઠ અહે ।

Continued.

સાહેઘ ઊનશ્રોની અટ્ટેઅઠેર્ ।

યાયાસ્ મ્થળ્ ।

સાહેઘ ઊઘ્યા માઠાન્વા ઘોપસ અહે અમ સ્વસ્થરુપેન દમ્મ
મેઆસ્ ઘર્કર્ ઘની ઘેર્નોટ્ ।

ઊનશ્રોની ઊમ્થી ને મોઘ્ય મ્થળ્ ઠે ઘર્કર્ ઘનો અહે પળ
મામ્ મન ઘર્કર્ અસ્થીન અહે ઘેન પર્થે શાઠર્ ઘેશામ
ડોટ્ સમાન્વાન ઝંઘી મ્મલર્ નાઈ યાસ્લપ મોં અન નઘ
અપન અઈન્ । અન અપમ્મશ ધ્યાયાન્વા નાઈર્ ઊમ્થી ના
મોં યા । નન ઠ્ઠમોરા ઘેઈટ્ રાન ઘેન નાન દમ્મ ઠ્ઠીન
૫

સાથેય અન નાનો માત્રે પરાખ્યાન પછાડ અથે ઠોનો પ્ર
 ડોષ પછાડી ચેરોઈ ! ઊમ્મના ઘાપ અશક્ત ત્યાસ્ ઊઠપત્
 નાઈ ઘનાર્ તુસના એસા ઝેણી નાઈ ને ત્યઘં અપ્ધ્યાન્વા
 અચન સત્માન મનો અપ્ધે ઝમ્માન્વા શોધ મમ ધણ પડેઈ છે
 શોયાસ્ નાત્રીન્વી પીછા અહ્લા શાખ્યાસ્ ઊનમ અઈ !

ઘન ઊઘ્યા મોઠે પ્રારાઃઝઝઈ યા મોઈ ઘોડ પ્રાનપયાસ્
 અજાન નાઈ !

સાથેય ઊપનલી મોઠે વેઢવે ઘાઠેન ઘસ્ટે અઠેર્ !

મમ ઝંઝન્વના ન મઠ !

સાથેય પૂર્વે અહ્લા ઘેરો ને ઝુઘયાન્વે સમયો ઝેણાન્વી
 ઊઘન મઝં નઝે યાસાઠી સેવેમધે પીનન્વી ન મેઠ !

આઘંન સાંગારો ઘેઊન્વે !

DIALOGUE IX.

ઊપનલી ઘને અઘ ઘઠારા ઊપસાનન્ન પાઈઈ ઈત્તે
 ઊપસ ઝેઠે ઘેરોર્ !

સાથેય અપેન્વ ઘેરોં પનન્તુ ઝમ્મ ઝમ્મન્વી મોઠે ખોડ ઘેરો
 યાસ્તપ સેવેર્ પાઠિં ન સમ્મં અટાં સર્વ ઝમ્માઠાન્ અપઝઝ
 શામ્મઅથે અટાં સઘૈવ સેવેર્ પાવેન્ !

શઠનાન્વ પર્માન ઝય અથે !

મમ ઝંઈ મઢઈ નાઈ અપણ ઝંઈ અહ્લા મનાપી !

ને ઝંઈ ઘોડ ઘઠારા મઢઈ અસેઈ રાન મ્થણા !

સાથેય ઘાઝનાર્ મોઠેન્વા ઘઝા પ્રાય સાઘ રૂપૈયે શામ્મ અ
 ઈ યાર્ નોઠે મનુબ્યાંસ્ ઘઠારા ઝમ્મ અથે ઘાઝનાર્ ઘઝા
 ઊનના ઘેઊન્ મોઠ પીમ્મર્ ઘેરોર્ અણો મંપનોર્ સૌઘ્યાન્વે ની
 ઝમામધેરો ઘનાઘન નાઈપીરોર્ અણો ગનીઘ મોઝંસ્ પ્રાન

વીપલ્લ અથે ન્યા ન્યા સનમ્નનાંસ ત્વામન્વી મનરોત્ તૈ- નોગ-
 ને ઘચ્છા નીમોલ અપમ્ન ંગ અણુન્ નમઘ રૂપેયે વ્યાયાસ્
 માઘે ડટે મનરોત્ ઘઘ મઘીને પાપેતો અમ્ન મ્પર્ષીમ્ મીલ્લર-
 નાંઈૌ ધ્વિયાન્વી વીપલ્લ પ્તાન પાપરોત્ !

છીપનની છે મ્પટ ઘોડે છીપસાન્વે અઠેરૂ ઊઠ્ઠમ્નવી અમ્
 ઘાની અમ્માસ્ ઘ ઘમ્મા નાઠણાન નાઈૌ !

સાઠેઘ અપઠે સમયાન્વી ગોઘ્ય ઝ્નેઠ પન મ્થળૂં ત્વાન્વ મોં
 ઘન મનરોં તો મામ્ પર્ષીરૂ મનરો ! અમ્ મનુવ્ય દુગામ્
 સાઠ મ્થળૂન્ મઘનનાન્વે માઠશીને નેઠ્ઠ ધ્વિન્મામ્ધે મૈઘ ઘે
 રા ત્વાન્વે સોડપયાન્વે નીમોલ મ્મઘ અઠીમ્ સાઠેઘાને અઘ્લા
 મ્પેઠ્ઠઘેતી અળી મોંઈ ત્વાસ્ અટીઠીન ગનીઘ અયઠ્ઠન અ
 પ્ઠે પાઠુન્ ઘોન શરા રૂપૈયે ઘેઠિન્ રોઠિન્ વીઠીન્ક મ્પેઠ અ
 ણઠીન્ અપ્ઠે અમ્ સાઠેઘાન્વે સાંગારો સર્વ ઝ્નમ્મઝ્નન્વા ઊ
 ઈન્વાન મ્પરૂન્ પૂર્વે મ્પટે પાટપીઠઘેરા નેઠ્ઠાં મોં પર્ધમાના
 ઠેન્ ત્વા પ્રાંતોં મેઝેં રાંપીઠે ઝ્નનઘાની મેમ્ ત્વાન્વી ઘુઘરાન્વી
 ગોઘ્ય મામ્પે પાઠી મ્થળૂં મ્મપ્ઠેરૂ પનન્ ત્વાં ત્વા ગોઘ્યી ઝ્નના
 પન ન ઘેરૂમ્પારૂ ત્વાન્વે ઘાઘ ઘાના ઘીપસાનનન મ્પશા ઘમ્ગ
 પ્પાઠી સાઠેઘાન્વે અઘ્લા મ્પ્રમાણે અમ્ મીનાનીસ ઘઠ્ઠરૂ યોગ્ય
 ઘાનેમ્ ઈગનેઘન્વે સનમ્નનાંરૂ પ્પાપાન મ્પેઠેમ્ પાઠેન્ સાંગારો
 ઘેઠિન્ અમ્પઘેરા મોં ત્વાસ ઘ્લ્લાસના સઠીરા સાઠેઘાન્વે ઠેલુ
 નારૂ ઘઠિન્ મેઝેં ! સાઠેઘ અઘ્ન પાઠેન્ ઘઠ્ઠરૂ સન્નુઘ શા
 ઘેરૂ અળી અઘ્લા મ્પેઠ્ઠ ને યાસ્ મામ્ ધ્વિસગરૂ મ્મમ્ સમર્ષીરા
 મના ઘુગામ્પસાઘાને ત્વાન્વી ત્વાઘડી સાઠેઘાન્વે પાર્શી મ્પરૂન
 ત્વાન્વે મ્મમાસ્ મોડા ઘારૂમ્ અણ્ઠીન્ નામ્મેન્વન નાપ્નં
 અમ્ સાઠેઘાન્વા ઊનશી ઘેરા ત્વાપનરો સાઠેઘ ત્રાગેખનુઠે
 ઘેરોરૂ ત્વાન્વા અપના ધ્વ દ્મા મ્પરૂન્ ત્વાસ્ અપ્ઠે નાયઘી મ્ધ

નીચુક્ત મૈટ્રવ્યથે ઘણો ને ને જ્ઞાનધાની માસે મડીટ ઘેરાટ ઘા
દસ ઊનશોન ઘ્યાનાને સોડપીટો ।

છીપનની ઊમ્થો જ્ઞર્થો વીન્ના નમ્ત મ્તુ તો માસા જ્ઞાન
મોત્ર વ્યથે મોઠે છીપસાપન વ્યથે બેઈટ્ ઘ્યાસ મો સમસા ઊન
ન્ના મ્ત્તન ઘેઈટ્ ઘ્યા મ્ત્તને ઘુર્માપ્રસાઘાસ ઊનશો સઠોરા
સોડપીન ।

સાઠેઘ મમ્ત જ્ઞર્થો જ્ઞાનની મ્થળ્લા વ્યથે વ્યજીમ્ત નમ્ત નઘાન
માસા મોઠા મોત્ર વ્યાવી મામટ્ટરા મ્ત્તનીડનાને નીચાને સાં
ગારો ઘેરા યાસુપ ઊમ્ત્તે મ્ત્તૂને સાઠેઘ તોથે વાસેરા વ્યા
દંને નપઢ ઇઘ ઇઘન રૂપૈયે ઠેઊન વ્યાદંસ વ્યપોટ ઇનવા
વા અમીન ઠીલાઘેરા વાનમ્ત્તર્થો વ્યા નમોનઘાનાને વ્યપો
ટન મ્ત્તુ ને રૂપૈયે વ્યા ઈમનેઅપાર્થો ઠેપીટ્ટેઘેરા વ્યાઊન સ
ઘ ઇઘન રૂપૈયે મ્ત્તુન પાપટ્ટેરા ઘામો વાન ઇઘન રૂપૈયે
છેરા નાઠીરા ઠાજ્જરા મ્ત્તેરા સાઠેઘ તો નમોનઘાન માસા
મોઠા મોત્ર વ્યથે ઘણો વ્યપણ ને માસેપન વ્યનુચ્છ મનરા
ઠેટો ઘને મ્ત્તને અણટો યામ્તનળે મમ્ત યા રૂપૈયે સાર્થો ઘ
ઠારા જ્ઞર્થવ્યથે યાસુપ મો પ્રમ્ત્તાર્થો વ્યર્થ ને વ્યપણ મેઠનીડ
નાને મ્તેઠીને સાઠેઘાસ વીઠી જ્ઞર્થો ને નાન્નાને રૂપૈયે છે
ઊન વ્યપણાસ નસીઠ પાઠપીરા વ્યવત્ત જ્ઞર્થો ઊઠૂન વ્યસે તાન
વ્યપણાસ જ્ઞર્થન પાઠપીરા સાઠેઘ નાન્નાને રૂપૈયે નાન્નાસ
માત્ર શામ્ત્તસ ઠેલુનાંત્ર માત્રે નાઘમાન્વી સાર્થમરા વ્યથે ।

ઊઘ્યાં નેઘ્યાં ડામ્ત્તવો વીઠો જ્ઞર્થો તોઘ્યાં વ્યઠપણ મ્ત્તુ
છેણ ।

સાઠેઘ યા પેલ્લેસ વ્યલા ઘેંય તાન ઘીઘાઠાસ વ્યર્થો ।

વીઘા ઘ્યા ।

મમ્ત્તો વીઘયટોસ મન્ત જ્ઞર્થો વ્યથે નમ્ત જ્ઞર્થો છીપ
સારા મ્ત્તુટ ।

साठेच पीडयतो मध्ये अक्षिप्त साठेच मारो मोगे विनवधो
 अठेरा न्याघंस मीठीं पत्र छठीन् । पत्रन्तु मम छिगनेनी छ
 छीरां येरा नाछीं नन छान राीन छीपस छिगोन घेय रान म्ने
 छटां पाळुन् छछपुन् अणुनछेछीन् ।
 घळरा छिप्त अछे ।

The STORY of the MERCHANT'S SON.

छमे मधनवाने अपष्टे पुत्रास अन्त म्नेळीं न्वान मोग्दी सां
 गुन् म्नेळ ने अने पुत्रा नापुत्रान्वे अनुग्रचना पीप्यास म्नेळ
 नम्ने अणी म्नेरापमन्वी प्रीती मनांरा अणु नम्ने अणछीन् म्
 म्ने म्नेमशी म्नेत्री म्नेळ नम्ने अणी मनान्वी मोग्दी घायम्नेस
 सांगुं नम्ने । साळमन पुत्राने अपष्टे घापान्वे म्नेप्यापन यो
 डे छीपसानन्तन नानछासीशीं प्रीती म्नेछ । रो पळरा गुण
 पन छ शोछ पीप्यापन अणी अनेमममने छिपयुक्त अणी पी
 चयांरा घळरा योम्ने घेरा नाचछी अन्त गुण प सौमन्म पा
 लुन् फान छ पा अनुग्रछ म्नेरीरा घेरोरा अणछीन् म्नेरापम
 सांगारो छंछिसछी घेरा । छम छीपस पोप्याच्या छिपछेम्ने
 म्नेप्या मोग्दी मनोक्षा म्नेनायानोमंम नान्मान्वे घनीं अरोप्रतु
 र्णी म्नेळ अ सप्रयीं नाच अन्तःपुनांरा घेरोरा साळमन पुत्र
 नान्मान्वे घपानों छिप्पा नाळन् नान्मान्वे म्नेगी सागें अघंवे छि
 छयान्वी अपेक्षा म्नेनोरा घेरा छिराम्नांरा रोन् छासीनींवे सां
 गारो अ मधनवान्वी प्रीती घेरीरो छम म्नेप्यांरा म्नेण मागे
 पोळुन् सडा घाम्नेयासूप छानापन अछ अने राीशी छिप
 घळ म्नेळ घग्मीन पोतेन प सप्यान्वे म्नेप्यान्व पाणी अने
 पन गमम म्नेमनन म्नेमन्वे डोळे म्नेन्पुन पाछछीपन सान

દોઢિન્ અપટે ઘનીં મેઘ અખોમ્ અપટે આટે પલાસ અમ્ મડ
 આંત્ પારુન પ આન્વે રોડાસ ઘલમ્ ગાંધીન્ અન્તઃ પુનાંત્
 નેધે વીનરા ઘેતા રોધે આન્વે પનરો અમ્ શોમ્ ઘાંધીન્ આપન
 મડમ્ ઠેપટ અખ્ ધીન્ આન્વે ઘુસને ધીપસીં નાનમ્ ધીનીં અ
 ઊન નાન્માન્વે ઠેમ્ સ્ વોરુન્ અખુન્ અમ્ નતસ્થલીં ઠેપટ રોધે
 નાન્માન્વે વડાંત્ નાન્વે ઠેમ્ ઘર્પમ્ મ્થળૂન્ શોન શામ્ અખ
 ધીન્ ઘે મોઘ નાખ્ય પાપેરો મેઠુ નાન્માન્વે આસખોં મેરાવ
 મ્સ અલા મેઠુ ને નાનપુત્રાસ્ અમ્ મ્થળૂન્ અખુલ્લ પ વેના
 સઘીરા ઘનીં મનશીટ્ રાન ઊત્તમ્ અઠે માર્છોં રાન ઊમ્ અ
 ખી ઊત્તે સી પુત્રાસ્ રોઆન્વે ઘાખ્યાંત્ પેડળુપ્ ગમવીન્ ! મ્ને
 રાવમ્ ને નાન્માન્વે સમીપ સમાઘન્વા મ્નાન મેઘ અખોમ્ કંડ
 મ્થયાસ્તપ નગનાંત્ અખો ઘેશાન્તનીં મનુષ્યં નીયમોરા મેઠુરા
 અખો અપણનો કીરું મ્થગમ્ અમ્ ધીપસ નાર્ત્તી સાકમ્ ને અખો
 આન્વી સી અમે શય્યાપન વીજટે ઘેરોરા અધ્ધીનાન્વી આઘં ઘો
 ઘાન્વી શોંપ ઊઘડુલ્લ પ સાકમ્ નાન્વે નપનીન્વો ઘૃષ્ટી આ મડ
 આપન પડુલ્લ મ્થનનાસ્ પુસ્તી શાશુ ને યા મડમ્માં મ્થય
 અઠે આને ઊત્તમ ધીલ્લ ને ઘે મોઘ ઘાયમ્નેસ્ સાંગાયાન્વી
 નધ્યે ! રાં ન ઘલ્લરાન્વ ઠલ્ મેઘ ને મ્થ ઘે મોઘ અપસ્ય સાં
 ગોરાલ્લ પાઘીને માર્છોં રાન મોં અડાંત્ ઊડી ઘાશુન્ !

સાકમ્ નાને મ્થગટ્ ને મ્માં નાનપુત્રાસ્ નગાન્વે મ્નેમાને મા
 રુન્ આન્વે નગપન સર્પ ઘેઊન્ આન્વે મડ યા મંડમ્માંત્ પુરુન્
 ઠેપટ અઠે ઘે મોઘ ઊ મ્નેઠાસ્ સાંગું ન મ્ને ઈસ્પન ઈચ્છે ને આ
 ન્વે ઘોન રીન ધીપસાનન્તન આ ઘોઘાંત્ મ્થલ્ શામ્ નપન્વા
 ને નપનોસ્ માનટ્ રીન મોવ્યાને ઘમ્ મારુન્ મ્થગટ્ ને યા
 ઘલ્લાને નાનપુત્રાસ્ ઘનાન્વે નીર્માલ માનટ્ અરાં મમ્ મા
 રું ઈચ્છે રાં ! આ સમયોં મ્નેરાવટ્ આન્વે પીનો ઘે ઊમા

घेरा त्या अपघ्या गोष्ठी ययत्तन् साकुम्भनास् धरुन घने
 प्रझने घांशिन नान्ना उटे घनीन मेष्ठ यच्यपो मघननाने
 म्ठगृष्ट ने यछे जेराज्ज उशो मशी भोगी प्रीरौ यछे त्या
 पन घृष्टी मरुंन् मझ त्याप्रझने नान्नापळ नझे ने िं त्याने
 गोद्य मनांरा न यणून् अपमानाने नाससैरा नेष्ठ यण
 शीन् म्ठगृष्ट ने नानुत्रान्ना पध्न मनणाना य यछे नान्नाने
 उर्प प्रीरौ न पीन्वारुन ज्कोधने पीन्वातछी न मझ प त्याने
 पधन्वी याह्या शीष्टो रोच्यां साकुम्भनाने यपष्टे मनुष्यास् म्ठ
 णुन् नानुत्रास् यणपुन नान्ना समोन उिफ म्ठे । नात्र यप
 ष्टे ष्टेज्जस् पाकुंन् साकुम्भनाशी फान षष्ठीरा ज्ञास यणी
 म्ठगृष्ट ने यान्त्र झनण झय यछे पीरुलान रूपेन सांग् त्याने
 त्या पल्ल पूनष्या मउभास् नान्नाचे समोप यणुन अपवी प
 रौ यछो पाळुन् यान्पर्यन्त सपीरुलन नानहोपैरा पीनन्ती
 मेष्ठ ।

